

GAZDASÁGI LAPOK

22. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1915. Május 30.

MINDENMŰ

GÉPOLAJOK,

MOTOROLAJOK, MEREV GÉPZSIR
ÉS EGYÉB KENŐCSÖK, VALAMINT
MOTORHAJTÓ NYERSOLAJOK
SÜRGŐS BESZERZÉSÉTAJÁNLJUK ADDIG MIG
KÉSZLETEINK TELJESEN KI NEM FOGYNAK.

VESTA ÁSVÁNYOLAJ IPAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPEST-ANGYALFÖLD PÁLYAUDVAR.

Rendeléseket táviratilag kérünk, mert azok a
beérkezés sorrendjében fognak teljesíteni.

Rövidített távirati cím: VESTALIN BUDAPEST.

Permetezzünk

**GUTMANN-féle elszakít-
hatatlan köpenyekben.**

Vinczellér-, borsajtó-, pinczemun-
kásöltönyök, kötények és sapkák.
Mindennemű gazdaságivizmen-
tes ponyvák, lópokróczok, viz-
mentes köpenyek, kör-
gallérok és öltönyök.
Árjegyzék ingyen
és bérmentve.

GUTMANN J. ÉS T^{ARSA}
Budapest, VII., Rákóczi-ut 16.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban:
Budapest, VIII., József-utca 15.

Wiking-aratógépek,

eredeti svéd gyártmányu

kaszáló-, marokrakó- és kévekötőgépeket

hozzávaló „MANILLA” zsineggel
szállít, míg a készlet tart, elsőrendű minőségben a

Magyar Általános Gépgyár R.-T.

Budapest, VI. ker., Váci-ut 141. szám.
Sürgőnycím: Magomobil. Telefon 45-15.

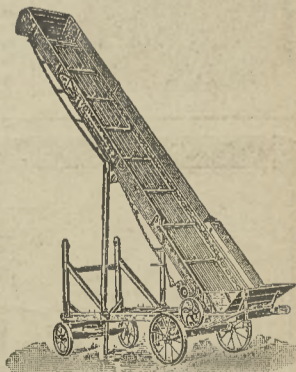

Elsőrendű

ARATÓGÉPEK, fűkaszálógépek, szal-

geregelyék, erőhajtásu kukoriczamorzsolók,
mint munkaerőt pótló gépek azonnali szállításra ajánlatnak

SZÜCS ÖDÖN mezőgazdasági és ipari gép-
kereskedelmi vállalata által,
Budapest, VI., Nagymező-utca 66. sz.

A
„HANGYA”

a Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete bármely községbe
költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni.
Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a

„Hangya” igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya” kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és
tartálékotkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. Földmivelő
népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb esz-
köze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedve-
zőbbé tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése
csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ****

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel irt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatók, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Azonnali belépésre kerestetik egy intelligens, megbízható és kellő gyakorlattal bíró gazdasági segédülést, évi 600 korona készpénzzel és mosáson kívül teljes ellátással.
Cséplési időnyre kerestetik lehetőleg azonnali belépéssel egy ügyes, megbízható gépészlakatos, mely állás szeptember végéig az illetőnek biztosítottatik. Ajánlatok utóbbinál igények megjelölése mellett kéretnek: **Uradalmi Intézéség, Mikospuszta** (Vas megyé).

Cséplésre
 ajánlkozom több hónapra, saját Hofherr-Schranz 4-es gőzgéparatúrámmal. Kitérő munkáért kezeséget vállalom. Gépem mellett másik vezetését, javítását is vállalom. Korponay János gépészkezelő, Pest megye, Vecsés, József-utca 4.

Állások, pályázatok, valamennyi szakmából olvasható az „Országos Pályázati Közlönyben“. Ingyen mutatványszám. Budapest, IX. ker., Üllői-ut 55.

A 32 év óta fennálló FISCHER-féle

ZSÁK- és PONYVA-GYÁR BUDAPEST, Nádor-u. 31-33. egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.
Lópokróczok, valódi amerikai
Manila-kéveketők,
SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK, jobb és olcsóbb a raffánál. Egyszer használt ponyvák, termény- és lisztes-zsákok is állandóan jutányosan kaphatók.

Stock-mótoros szántógép, kifogástalan állapotban, birtokfeladás végett jutányosan eladó. Érdeklődések „Stock-ekre“ jelígre a kiadóhivatalba intézendők.

Muraközi hidegvérű (nori) igaz tenyészkanczák, választott csikók és tenyészmének vásárlásánál közvetlen a tenyésztőtől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak.

Czimen: HOFFMANN LIPÓT lóvásárló ügynöksége, Csáktornya (Muraköz).

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya a „PATKÁNIN“ patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.
 1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához.
 Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.
 A biztos eredményért jótállás! Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használható. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyáranak vezetésége Nagybecskereken.

A permetezésnél a RÉZGÁLICZOT teljesen pótolja a

PEROCID

A Colmari bortermelési intézet a csász. és kir. földmívelésügyi minisztérium, a görcei, spalatói, st. michelei csász. és kir. borászati felügyelőségek szakközegei és a bécsi csász. és kir. növénykísérletező állomás stb. által kipróbálva és ajánlva.

Részletes ajánlatokkal szolgálnak a vezérelárusítók:

SCHWARZ ÉS TAUBER

nagykereskedők NAGYKANIZSA.

Peronospora fecskendő Jessernigg rendszere. Egyedüli fegyver a szőlő, gyümölcs és komló **összes ellensége** ellen; használható kémajóldat, rézgálícoldat stb.-hez. Legfinomabb permet. Nem fázasztó. Nincs javítás. Három évi jótállás. Sugártartama 1 percz. Az újabb javított kétszeresen működő szőlőkénporozó „EXAKT“
 Olcsó. Gyakorlati. Erőkimélő. Árlap és használati utasítás ingyen.

J. Jessernigg, Stockerau bei Wien.

Azonnal száll tok minden mennyiségben és minőségben:

Nyersolajat Mótorbenzolt Mótorkenőolajat Hengerolajat

valamint mindenféle olajat.

Weisz József a wieni „Climax“ nyersolajmótorgyár **BACHRICH ÉS TÁRSA** betéti társaság vezérképviselője

Budapest, VI., Gyár-utca 20.
 Sürgőnyczim: Climax, Budapest.
 Telefon: 71-01.

Nyersolajat,

különleges **kenőanyagokat,** mindennemű gép-, henger- és mótrololajokat, zsiradék- és technikai cikkekkel szállít:

BARTA BÉLA

olaj-, zsiradék- és műszaki cikkek nagykereskedése,
Budapest, V., Bálvány-utca 19.
 Telefon: 176-42.

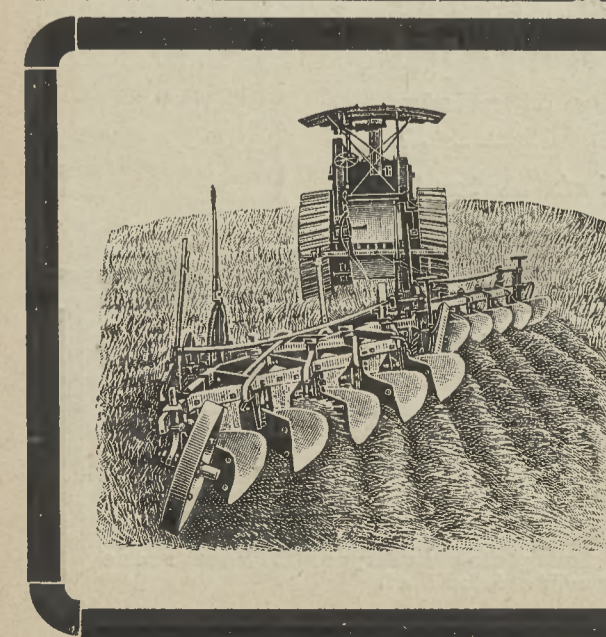
Gőz- vagy benzinmagánjáróhoz alkalmas 4- és 6-vasu első-rangu gyártmányu **EKÉK** igen kedvező árban eladók.
 4 1/2, 5, 6, 7 lábas **fűkaszálók, igatárcsásboronák, tárcsás vetőgépek** kaphatók. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt **Központi Kereskedelmi és Iparbank Részvénytársaság géposztálya,** Budapest, V., Vilmos császár-ut 26.

A Heller-féle „KING“ legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!
 gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

A „King“ kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtleníthető.

Gyártok azonkívül **PITTORE ÉS TRIUMPH** nevű gyorsmeszelőt is.
Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú szóróval) **60 koronától 320 koronáig.**

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1. Kérjének leírást. Képviselők kerestetnek.

A galántai ekeversenyen

is újból beigazolódott, hogy a **MACLAREN** tulhevitős **GŐZEKE** 50 és 100 HP nagyságban, a legmodernebb, legsolidabb, legmegbízhatóbb és a leggazdaságosabb szántógép.

Bővebb felvilágosítást úgy ezen kettősrendszerű gézekéről, valamint a Garrett-féle magajáró, mint a legjobb kivitelű világhírű gőzcséplőkről, gőzterautókról, gőzuthengerekről, stb. szívesen nyújt a magyarországi vezérképviselő **FLEISCHL SAMU** cég, Budapest, V., Nádor-u. 28.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORZIMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezel gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 20 kor.
Fél évre 10 "
Negyed évre 5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz címzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Arjegyzik ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt czikkeket minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	235
Növénynevelők. — r. n.	235
Tárca. — Levél Oregonból. — Igal Szvetozár	236
Valami a legelőhasználatról. — r. n.	237
A perocidról és a timsós bordói léről. — Kosinsky	238
Könyvismertetés	239
Kérdések és feleletek	239
Kérdések: Vizes rétek. H. B.	
Feleletek: Hengerborona. Legány. — Rébtorona. Le- gány. — Vizes rétek. e. D. B.	
Kisebb szakközlemények	239
Hírek	239

Van már rézgálicz, azt jelenti egyik hírünk, de azért tudják ám meg a gazdák, hogy nincs annyi mint máskor, nincs korlátlan mennyiségben és azért takarékoskodjanak vele, mit részben úgy is elérhetnek, ha Kosinsky mai cikkében említett timsós keveréket alkalmazzák.

Ugyanitt megjegyezzük, hogy azon vád, miszerint mi felesleges módon felhívtuk a perocidra a szőlőgazdák figyelmét, jogtalan, mert a tavasz elején, midőn a perocid, mint a rézgáliczot pótolni hivatott szer előtérbe lépett s mi erről egy ismertető cikket Gy. K. tollából közöltünk le, nem tudta még senki sem, hogy elegendő lesz rézgálicz készletünk, így tehát a hazafias kötelesség szabta meg, hogy a pótlásra alkalmasnak látszó szereket ismertessük.

*

A francia kamarában törvényjavaslatot terjesztettek be, a mely szerint minden szállítási szerződést progresszív adóval rónak meg. A cél az, hogy a hadseregszállításon meggazdagodott osztály nagyobb adót viseljen, mint a háboru által sujtott tömegek. Hát minálunk e tárgyban nem történik még mindig semmi?

*

Dicséretet érdemel a most behozott hasznos ujtás a postatakarékpénztárnál. A küszöbön álló második hadikölcsön kibocsátása alkalmából a magyar postatakarékpénztár és a közveitő postahivatalok ismét megbízást kaptak a jegyzések felvételére. Biztató jelnek tekinthető az is, hogy az első hadikölcsönből ez uton ötvennyolcezer ügyfél hetvenhárom millió koronát jegyzett, mely értékpapírok tulnyomó része a postatakarékpénztárban maradt letétben. E kölcsönszelvény kamatait az intézet május 1-re egészen új rendszer szerint utalványozta ki, a mennyiben a szelvények értékét fizetési utalvánnyal a címzett lakcíméhez legközelebb eső postahivatalnál készpénzben folyósította. Ezzel mintegy ötvenezer ügyfél hadikölcsönének esedékes kamatait már május 1-én akadálytalanul felvehette. Ez az ujtás annyira bevált, hogy a postatakarékpénztár jónak látta ezt a felek kényelmét szolgáló utalványozási rendszert a nála letétben levő összes értékpapírok kamataira is kiterjeszteni. Ehez képest a 4%-os magyar koronajáradék június 1-én esedékes kamatai, ugyszintén a máris nagyon biztatóan megindult második hadikölcsön kamatait is a fenti módon fogják folyósítani.

*

A hadikölcsön aláírásának határidejét június 7-ig meghosszabbították.

*

A tejhiány, ugylátszik, országos bajjá fejlődött s most már komolyan kell a fogyasztóközönséget figyelmeztetni a hatóságoknak, hogy lehetőleg takarékoskodjanak a tejjel és termékeivel. Leginkább a betegeknek, gyengélkedőknek, gyermekeknek kell a tej és nem a felnőt, egészséges gyomru embereknek, kik más nehezebben emészthető táplálékot is megbírnak. A legelők ugyan kissé megszorították a tejhozamot, de viszont az újabb tehénlevágások paralizálták e többletet. Ideje volna már, hogy a hatóságok a tehén- és üsző eladást teljesen betiltánák. A lefező gazdaságoknak sem volna szabad tehenet eladni. A hol lehetséges, a borjuk mesterséges táplálása által is lehetne némileg szaporítani a tejmenyiséget (de nem kutvizzel, mint a Budapest környékbeli Mili Márik stb. teszik). Felhívjuk a gazdák figyelmét azon abrakarmányokra, melyek a mai háborus világban is meglehetősen nagy mennyiségben kaphatók s melyekkel a tejelékenységét növelni lehet. Ilyenek a korpán kívül a melassze, nyerscukor, a konkolydara, a malombükköny-dara, sőt — ha nincs benne mérgező anyag, mit a vegyakisérleti állomás utján tudni meg — még a malmoknál beszerezhető gyommag dara is. Végül kis mértékben és más abrakfélével keverve még a malompor is feltakarozható, természetesen ezzel a sokszor kétes összetételű eleséggel is úgy kell eljárni, hogy előzőleg mintát küldve be a vegyakisérleti állomásra, ennek értesítésétől tesszük függővé, vajjon egyáltalán veszünk-e belőle vagy sem. A jó mesterséges takarmánynövények mint herék, luczerna, baltaczin, borsó és bükkönyfélék keveréke sőt ilyennel kevert csalamádé is jó tehén eleség.

Növénynevelők.

Az OMGE növénynevelő bizottságának f. hó 19-én tartott gyűlésén érdekesen fejtette ki Grábner Emil, az orsz. m. kir. növénynevelő intézet igazgatója »A növénynevelés jelentőségét a háboru alatt és az azt követő időben«. A gabonák közül a buzanemesítés legjobban fejlődött ki eddig hazánkban és ha a nemesített fajbuzát vetnék egész Magyarországon, nem volna lehetetlen a mostani 7 q buzaátlagot megkészszerezni, vagyis kat. holdanként 14 q-t elérni, mihez a németek már közelednek. Vegyük csak tekintetbe, hogy az egyes nemesített magvak után némely gazdaságban máris 4—5 q-val nagyobb az átlag p. o. Dunántul a honosított tarbuzából, de a magyar buzából is. Nemesítettek már nálunk igen szép eredménnyel árpát és zabot is, legkevesebbet haladt a rozs nemesítése. Szép eredményeket mutatnak fel

(Időjárás és gazdasági helyzet — Rézgáliczról. — Hadseregszállítók adózása. — Hasznos ujtás a postatakarékpénztárnál. — Tejhiány.)

Az országos eső végre megérkezett, mert f. hó 21-én ugyan még nem mindenütt, de 22-én már egész Magyarországon élvezték az áldott jó májusi meleg esőt, melyből a következő napokon is sok helyen még elég bőven kijutott. Most már a rozs és a buza szemtermése ugyszólván biztosítva van; de a tavaszi gabonák is javulás útján vannak. A takarmánynövények pompásan fejlődnek. A kapások vigan nőnek, de a gyom is bennük, azért gyakran s jól kell kapálni őket. A gyümölcsfák gazdag termést ígérnek. A méheknek is van a vadgesztenye után dus leelőjük a pompásan virágzó akáczosokban.

A legutóbbi miniszteri tudósításokban kifejezett szép termésremények valóra válása, most már nagyobb bizonyosságot nyert és ha a fegyverek zaja nem zavarná nyugalomunkat, teljes lehetne a gazda öröme. Vajha az új kenyérral az új korszak is bekövetkeznék.

A legkorábbi gyümölcsünk, a cseresznye és az eper már megjelent piacainkon, a zöldségfélék mind nagyobb számban és mértékben nyújtanak módot a közlelmezés lebonyolítására, melyet a szinte már beszerezhető új burgonya is megkönnyít, s ezzel a kenyérfogyasztás is apadni fog. Szóval könnyebbült már az élet valamivel, ha kevéssel is.

*

EREDETI NÉMETORSZÁGI

MAROKRAKÓ-ARATÓGÉPEKET
és **FÚKASZÁLÓKAT.**

EREDETI AMERIKAI

KÉVEKÖTŐ-ARATÓGÉPEKET.
CASE GŐZ-SZÁNTÓGÉPEKET.

LANZ-FÉLE SZAB. ÖRLŐGÉPEKET — TAKARMÁNYDARA
TENGERICSUTKÁBÓL.

AJÁNLA
SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERULET,
ÜLLŐI-UT 52/g.

Sürgönczim: CASE BUDAPEST.

27-ik ábra. A házak ereszeről öles jégcsapok klógnak le.

karmánynövények nemesítésére hívja fel a bizottság figyelmét, mert ezzel óriási előnyöket lehetne elérni az állattenyésztés terén, miért is, ha a földmiv. miniszter, ki eziránt felkérendő oly dotációban részesítené ezen nemesítési ágazatot, milyent a gabonanemesítésre juttat, a háboru folyán megcsappant állatállomány helyreállítása felette meg lenne könnyítve a nélkül, hogy a gabonatermőterületet redukálni kellene.

Javaslatát egyhangulag elfogadták.

A második előadó: Baross László főhercegi urad. felügyelő volt, ki a gyakorlati nemesítés fejlesztésének feltételeit fejtegette és kéri a növénynemesítő intézetet, hogy a gyakorlati nemesítővel gyakrabban érintkezzék, azok működését vezesse, irányítsa és különösen a versenykísérleteket hozza be és fejlessze. Végül a nemesített magvak törzskönyvének mielőbbi létesítését sürgette.

Javaslatait elfogadták.

Krolopp H. a nemesített mag ólomzárolását ajánlja.

A harmadik előadó Székács Elemér urad. jószágigazgató az árpádhalmi buzánemesítő tapasztalatok és a fajtaversenyekekről tartott érdekes előadást. Kimutatta, hogy 1200 typus volt már Árpádhalmán, hol 3000 holdnál nagyobb területen termelnek nemesített búzát, de ezek közül mindig a legjobban beváltakat fejlesztik tovább, melyek állandó jellegűek és bőtermő tulajdonságukat meg is tartják. Kiemeli, hogy Darányi Béla min. tanácsos főigazgató utasítására a ménésbirtokokon a nemesített búzákkal rendszeresen kísérleteznek s Mezőhegyesen 16 tyussal végezték ezen próbákat, melyek eredménye 199 kg. — kerekszám 2 q — sulytöbblet átlag holdanként, mi 26%-nak felel meg. Tehát az arató- és cséplőrészt, valamint a vetőmagot

29-ik ábra. Climánk az emberi életkor hosszabbítója.

egyesek a kukorica nemesítésével és a burgonyát is nemesítik már. Ha átlag 2 q-val emelnék a buzaátlagot k. h.-ként, ez 6 millió hold területnél 12 millió q-t tenne ki, mi csak 20 K-val számítva 240 millió, kereken 1/4 milliárd korona jövedelmi többlet volna. Előadó különösen a ta-

adta meg a nemesített buzamag. De a mag minősége is jobb, a hektolitersúly nagyobb. Örvendetes, hogy csanádmegyei kiscgazdák is használnának nemesített vetőmagot. Az OMGE, a gazdák és a növénynemesítő intézet kebeléből szükebbkörű bizottság alakult az eredmények megbirálására. Grábner kéri a gazdákat, hogy az ered-

28-ik ábra. A »Zed-Pole« marha térdig gázol a hóban.

30-ik ábra. Országutakon a farmer-nép hangya módjára sűrög-forog.

TÁRCZA.

Levél Oregonból.

(Általános a szegénység. — A »kvártélyok« üresen maradtak. — A kiállítás baja. — Climatikus és természetviszonyok. — Óvás a kivándorlónak.)

Irta: Igali Szvetozár.

Olene. Klamath Co. Oregon, 23/IV/15.

Az utóbbi időben, mondjuk az európai háboru kitörése óta, Amerika farwest vidékét, főleg város helyét, mintha az egyiptomi inség látogatta volna meg! A munkanélküliek ezrei lézengenek a nagy városok utcáin s kiéhezett, sápadt arcukról a sohá nem tapasztalt nincsetlenség ri le. Az élelmiszerek ára 50%-kal emelkedett s ha kérdezed, mi annak oka? A stereotyp válasz mindig az európai háboruval összefüggő takazást jelenti, mihez persze a mi kufárainknak absolute semmi közük sincs, ha csak oknak nem használták teljesen indokolatlan áremelésükre.

A pénzpiacz »tight« lett. Senki e földszinén semmit el nem adhat! Mindenki még az inge gatyáját, egyik-másik, ha a törvény abban nem gátolná — élete párját is áruba bocsátaná. A rézpénznek — a centnek — eddig se hire, se hamva nem volt, nem is ismertük ő verességét. Ha gyufát avagy foppiszkalót vettél, mint a létező legkisebb pénzegységet, a centet nyujtot-

ta oda legalis, minimális pénzegység gyanánt s ez év elején, mintha a föld alól bujt volna elő, a szegénység e megtestesült, concrét alakja: a »cent« ő nyomorúsága forog közkézen, sőt jól meg is olvassák, gondolják, mert az esti lapot most ennek ellenébe adják, melyért még csak 3—4 hónap előtt is — más aprópénz hiányában, csakis a »nikkel«-t (5 centet) kérték és kapták.

31-ik ábra. A luczerna bőven terem meg.

A városi villamoskocsik eddig is megtartották az ő 5 centes viteldijukat s mintha a sötét nyomor előestéjén élő lakosság ezt neheztelással vette volna, mert a vagyonos ember, ki autót vett magának az ő kedvtelése — jogride-ja kielégítésére, ma üres idejében autofiakerosnak csapott fel. Tette azt ugy, hogy a »civil service« hatóság előtt regularis chauffer-vizsgát tesz le. £ 5 — 50 hajtási engedélyét nyerte meg s aztán

autójával kujtorog a városban s ha az utca sarkon olyforma egyéniséget lát ácsorogni, kiből kinézi, hogy tán a villamosra várakozik, »Möen« kalapot emel előtte s »jitney« utazásra szólítja fel, a mi azt jelenti, hogy potom 5 centért a város belterületén elviszi bárhová az ő 5 cent viteldiját költeni képes pasasérját. Más idők, más szokások, s én jó szívvvel mondhatom, soha amióta Balboa felfedezte a Csendes-oczeánt, a penny oly suprem sohasem uralkodott, mint ma. A san-franciscói kiállítást vagy £ 50 millió befektetéssel építették meg és tették világhíressé s világítják ki vele a nyugati földgömb sötét éjjeleit. Már most a dolog olyformán fordult, hogy az a bizonyos európai idegenforgalom, melyre számítottak, mely idején Európából bámulni, soha nem álmodott kincshalmazt költeni, lumpolni s tanulni, szórakozni s paradicsomi jólétet élvezni, — fájdalom a zéróra süllyedt le. (£ = 1 dollár = 5·5 kor.)

Kiállításunkat igaz látogatják, de nem az az európai elem, melyre főleg számítottak, s a melyről a szép remények kutbaesett szép, eldoradói napjaiban azt hittük, itt fog szórakozni s azt ugy teszi, hogy itt is telepszik le, a hogy az iszap teszi a san-franciscói öböl zavaros vizében, mely sokat, sokat kóvályog, aztán szépen leszáll! — Semmi nyoma az ilyen kívánatos »Settler«-eknek. Az európai háboru a jó épkezlábas elemet ott tartja, hogy azt saját business-ében tegye érvényessé. A mi termékeny rónáink,

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK“
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Előfizetési ár a „Gazdasági Lapok“ nélkül:

Egész évre --- --- --- 10 kor.
Fél „ --- --- --- 5 „

TELEFON: József 40—66.

Az e lapokban foglalt minden ozikkert az utannyomas joga fentartva.

TARTALOM.

	Lap
Az állatszámítás fontossága manapság. — Gráf Miksa ...	87
Tárcza — Az orvhalász. — Péterfy Tamás ...	87
Kérdések és feleletek ...	87
Kérdések: Malaczkónál fordul-e elő kergesség? Sz. T.	
Feleletek: Nyujt-e megélhetést a méhészet? Balogh Bálint	
Kisebbszakközlemények ...	87
Hírek ...	88

Védőoltóanyagok

lépfene, sertésorbáncz, serozegő üszök, gümökör stb. ellen.

RAPID SERUMOK

lépfene, sertésorbáncz, serozegő üszök, sertésvész, vérhas, fertőző tüdőlob, baromfi kolera, mirtigykör stb. ellen.

ÁLLAMI FELÜGYELET ALATT ÁLLÓ

LABORATORIUM

VÉDŐOLTÓANYAGOK TERMELÉSÉRE

○○○ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ○○○

BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCZA 18/B.

Sürgőnyczim: Vaccin Budapest.

Interurban } reggel 7-től este 6-ig: József 20—14.
telefon: } este és éjjel: József 22—58.

Serumos kombinált oltóanyagok fertőzött állományok és gyógyító oltóanyagok beteg állatok kezelésére.

Kívánatra speciális tájoltóanyagok készíttetnek.

Az állatszámítás fontossága manapság.

Az idei tavaszi állatvizsgálat elmaradásával, sajnos, elmaradt a hasznos háziállatok összeírása is, pedig ennek az állatkimelés érdekében nagy jelentősége lett volna. Hogy az idén mennyi hasznos háziállat került levágásra, mely vidéken fogyott meg legnagyobb mértékben az állatállomány, milyen fajú, ivaru állatok száma csökkent nagy arányokban: mindazt csak az állatösszeírásból tudhattuk volna meg pontosan. Ennek ismerete manap igen kívánatos.

Nálunk az állatkimelésre még nagyobb súlyt kell vetni, mint Németországban, mely ipari állam lévén, élhet azzal a fényűzéssel, hogy szükség esetén állatokat importál, mi azonban a háboru befejeztével ilyesmire nem gondolhatunk. Nem helyeselhető tehát az a felfogás, hogy a jövővel nem kell törődnünk. Igazság, hogy most a főcélunk az, hogy a háborut győzelmesen fe-

jezzük be; az állatállomány kellő megvédése azonban nem akadályozhat bennünket főcélunk elérésében, sőt huzamos ideig tartó háboru esetén a cél érdeke parancsolja állatállományunk biztosítását.

Az állatkereskedelem jogtalan és indokolatlan megszorítása is helytelen dolog volna, végtére is az állattenyésztő ma busásan értékesítheti állatját. Amde a gazda sem mehet végtelenségig, a tenyészállatokat nem szabad áruba bocsátani, nem szabad az állatok tékozlásának odáig fejlődnie, hogy magja se maradjon a háziállatoknak.

Annak megállapítása, hogy elérkezett-e az ideje, hogy szigorubb vagy enyhébb intézkedéseket léptessenek életbe a végből, hogy az állatállomány megkíméltesse, csak azon fordulhat meg, hogy pontosan tudjuk, mennyire fogyott meg az állatállomány általában és egyes vidékeken. Vaktában nehéz lesz az állatok megkímélésére intézkedéseket létesíteni, sőt igen felöltségteljes munka lesz majd egyébirányu állatkereskedelmi intézkedések foganatosítása is.

Az állatösszeírást a felére leapadt állami állatorvosi karral is végre kellene hajtani, bár el kell ismernünk azt, hogy az állatok egészségügyi megvizsgálása kivihetetlen, de hisz most nem is azt kívánjuk, hanem igenis az állatok összeírását. A községi előjárók vagy az alkalmazottak összeírhatnák az állatokat, az állatorvosok ellenőrzési próbát tehetnének s hol nem volna pontos az összeírás, újbóli összeírást lehetne elrendelni.

Meg kell vallani, hogy csak nagy körültekintéssel lehet majd intézkedéseket az állatkimelés dolgában foganatosítani, hiszen megeshet, hogy valamely vidéken — noha az állatállomány általában megfogyott, egyes gazdáknak mégis állatfeleslegök van. Ez ugy magyarázható, hogy egyes gazdák egész állatállományukon, vagy némely esetben csak szarvasmarháikon tuladtak, mások ellenben egyáltalán nem vetették piacra állataikat. Ilyenkor csak az lehet a cél, hogy az ilyen állatfeleslegek azon vidéken maradjanak, hol összeírattak, vagy a mézárászokra alkalmas vágóállatok az összeírás helyén, vagy a szomszédos vidéken értékesítesse. Így nem szabad elítelnünk egyes vármegyék különleges intézkedését sem. Az összeírás alapján a kormánynak is módjában volna az egyes vidékek szerint a *vidék viszonyainak megfelelően* intézkedni.

Nem lehetetlen, hogy egyes vidékeken a tehenek száma igen megfogyott, e vidékeken a tehenek levágásának korlátozása válhatik szükségessé. Egyebekben nem az állatkimelés módjáról kívántam szólni, hanem arról, hogy az ál-

latszámítás elmulasztása a mai időkben az intéző körök munkáját mennyire megnehezíti.

Gráf Miksa.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Malaczkónál fordul-e elő kergesség?

Multkor sógornóm vett egy kis választott malaczkot, próbálta etetni mindenfélével, de nem igen akart hozzálátni az eleséghez, egyszerre csak forogni kezdett s végül elvágódott. Egészen elalélt, mintha elájult volna. Hideg vízzel és sósborszesszel felocsolták s mikor magához jött, visszaküldte a sógorasszony az eladónak, mert beteg állatot nem köteles átvenni. — A malacz talán kergékórban szenvedett? Lehetséges ezt a bajt a malaczkónál is operálni, mint a birkánál? Kérek szives választ e becses lapokban.

Sz. T.

Felelet. Nyujt-e megélhetést a méhészet? című kérdésre.

A méhészet, mint önálló foglalkozási ág, hazánkban — ugyszólván — ismeretlen, mig Amerikában sok ezer ember él meg belőle. Ennek oka a vállalkozási kedven kívül abban keresendő, hogy nálunk a mézértékesítés ügye teljesen rendezetlen s ma még sok nehézséggel jár. Ennek daczára ismerem méhészeket, a kik 100—150 méhcsaládjának jövedelméből uri módon megélnek. Kérdésteve nek még sem ajánlom, hogy kellő szakismeret híján egyedül a méhészetbe fektesse az egész vagyonát, hanem kezdje el a méhészkedést szűkebb keretek között, mint mellékfoglalkozást s ha azután látni fogja, hogy a méhészetben boldogulni tud, akkor kizárólag ennek a folytatására szentelheti idejét. De még ezesetben is észszerű, ha a méhészete mellett más mellékfoglalkozást is üz, pl. konyhakertészetet, mert a méhészetben vannak rossz évek is, gyakran több is egymásután.

Balogh Bálint.

TÁRCZA.

Az orvhalász.

— Ujkori halásztörténet. —

A főszolgabíró nyugodtan, de komolyan néz a vén bünösre. Rongyos alak már az öreg Toppancs Gyurka, meg aztán ősz is a haja. Sokszor megfordult a törvény előtt, hol szerencsésen, hol ragadosan, a mennyiben rábizonyítottak és ülni kellett érette.

— Orvhalászattal van vádolva Gyurka bá! — szólítja meg a szolgabíró szigoru hangon és közben az irások között nézeget.

Az őszülő góbé simogatja fehér hajszálait a fején, innen is, tul is. Csak vontatva beszél:

— Vádoltak máskor is ártatlanul eleget . . .

A szolgabíró felemeli hirtelen a fejét.

— A mikor ártatlan volt kend, akkor soha sem ítéltem el. De most itt az irás, a budapesti vegyész ur irása. Megvizsgálta kendnek a dolgát vegytanilag.

— Az az ő baja. Talán halat sem látott éle-

tében, aztán, engem sem látott soha, mégis vegyvizsgál . . .

A szolgabíró szinte, hogy nagyot kaczagott a góbé okoskodáson, a vegyvizsgálati tudomány lebecsmérlésén, de mégis megtartotta a tekintélyt. Felolvasta a vádiratot, mely szerint Toppancs Gyurka napszámos ugy követett el orvhalászati kihágást, hogy *nátrium- és kalcium-szilikát palaczkalakjába, kalciumoxidot (CaO) helyezett, ezt HO₂-vel vegyítve térszámos közben kalcium hidroxiddá változtatta halak által benépesített területen . . .*

Az öreg góbé ugy nézte a felolvasó szolgabírót, hogy a lassan elmondott vádiratnak minden szóttagja után egyet nyelt. Pedig semmi, éppen semmi sem volt akkor a szájában. Még a bagót is kivette a zápfogáról a szolgabírói hivatal előtt. Mikor aztán a szolgabíró a csendes eltagolt vádirat után megkérdezte Gyurka bált, hogy: érti-e kend? Toppancs Gyurkának a fehér bajuszszálai mozogtak ide-oda:

— Már, hogy a figyelős fészkes fenébe értem én instálom alásan, hiszen én csak napszámos vagyok és nem is leszek soha szolgabíró.

Még legalább, ha magyarul volna, de ezt a kácciumos külföldi beszédet még a nemzetiségemben sem beszéli senki.

A szolgabíró rámeredt a góbéra, majd a vádiratra, megint a góbéra. Mert bizony Isten furcsa volt az a sok HO₂ meg a kalcium hidroxid, meg a . . . tudja Isten micsoda képletes vegytani jelek, a miket a szolgabíró ur is nagyon régen tanult. Régebben a »kvárt ász bella kaszsa kontránál«. Most aztán meg kellene ám a vén bünösnek magyarázni, hogy miképpen is követte el az orvhalászás bünét. Dinamittal már régen halászott az öreg, mindjárt az 1896. évi XII. halvédelmi törvény hasznos eredménye után, mely a folyóvizekből nagy bölcsen kitiltotta a kender- és lenáztatást a hasznos édesvízi halak bőséges szaporodása végett. A dinamitrobbanás hangja hamar elárulta a vén orvhalászt. Később a maszlagolásra szorult, de azon is rajta vesztelt. Nyoma maradt a halgazdasági nemes működésének. Évtizedek alatt a vén gazember olyan orvhalászást fundált ki, hogy arról csak a budapesti vegyészek tudtak felvilágosítást adni. Hiszen meg is csipte a csendőrőrmester az öreg betyárt. Aztán a fo-

Kisebb szakközlemények.

A lószedő. Az angol hadseregben néhány lovas tisztnek különös megbízatás jutott: elvezett lovakat kell megkeresniük és összeszedniük. A tiszt egy nagy kocsit visz magával, egykét nyelvismelő, lóápolásban jártas katonát kíséri; a legfontosabb orvosi műszerek, orvosságek is kéznél vannak, hogy a beteg lovakat az első segítségben részesíthesse. A lószedő a legkülönbözőbb helyeken és a legezifrább körülmények között fedezi fel a maga »pácienseit.« A gazdátlan paripákat igen sokszor a francia parasztok fogdossák el, azután ekébe fogják, tejes kocsikat húzatnak velük, vagy kőszénszállításra használják. A tiszt megszabadítja ettől a szolgálatától és az angol frontra viszi őket. Az összeszedett állatok másik csoportját meg azok a lovak alkotják, melyek kimerülve az útfélen rognak össze. Némelyiknek nyomoruságos az állapota és dögvőz van. Am az okszerű kezelés lábra állít akárhányszor. Sok már a végét járta; legtöbbször tudógyulladás vagy más efféle volt a bajuk. Szomorú pillantást vetettek rám, mintha mondanák: »Ütött az utolsó órára. Engedj csendesen meghalni.« Pedig nem úgy volt. A bőrük alá jó nagy adag strichnint fecskendeztem és csuda hatása lett. Azonnal feltápáskodtak és tekintetük megelevenedett. Aztán jól megdörzsölöm a csüdjüket forró mustárral, vízzel, a fültőre mustáros tapaszt tesztek és mindjárt jobban lesznek. Okszerű jó táplálkozás, kivált vörösrépa, lassankint egészen meggyógyítja őket.

A fehérnyelmelet — hazugság. Meggyökeresedett nézet volt a tudományos világban az emberi táplálkozásra vonatkozólag, hogy egy középnehézségű munkát végző felnőtt embernek naponta legalább 1/2 font húst kell elfogyasztania a szükséges fehérnye megszerzésére. Egy idő óta azonban ezt a megállapítást ugyancsak ostromolják s nem kevés azoknak az embereknek száma, a kik a fehérnyelmeletet sutba dobják. Érdekes tehát a nemrégiben megejtett tudományos vizsgálat, mely kitüntette, hogy az eddig elengedhetetlennek tartott s a test és erő fontartására föltétlenül szükségesnek vélt fehérnyemennyiségnek 1/5 része, vagyis napi 188 gr. is elégséges arra, hogy az ember táplálkozása kifogástalan legyen és erőben maradjon. Tény azonban, hogy a kísérlet során a táplálkozás igen zsíros volt, a minthogy egészen önkéntelenül így is szoktak táplálkozni azok, a kik fehérnyeszegény eledelekkel táplálkoznak. Közönséges felfogás szerint azonban ez a koszt mégis szegényes volt és mindkét egyén, a kiken a kísérleteket végezték — egy orvos és fia — majdnem csupán burgonyával és lenolajjal éltek, a mi mellett azonban mégis szinte túlerőltető testi munkát végeztek, sőt hónapokon át és minden káros következmény nélkül még csökkentették is táplálékuk fehérnyetartalmát, úgy hogy ezidő alatt a napi fehérnyefogyasztásuk burgonyatáplálkozásnál csak 26 gr.-mot, tejjel történt táplálkozásnál meg éppen csak 20·5 gr.-mot tett ki fejenként. Igaz ellenben az, hogy hirtelen kellemtelen szív- és idegbajos tünetek mutatkoztak

rajtuk akkor, mikor a kísérletek során ellenőrzés és összehasonlítás okából egyszerre az egyoldalú hussali táplálkozásra tértek át, a minek egyszerűen a magyarázata, hogy a táplálkozás szükséges alapfőfeltétel hiány állott be s az életműködés nem funkcionált normálisan. Ugyanez a jelenség gyakran észlelhető azoknál a kulturától még távoleső szabad, vad és félvad népeknél is, a kik főként csak hussal élnek. És ezekből gyűjtik össze ezek a népek az elejtett állatok véréit, a mely épp úgy, mint a tej, gazdag alkalikus természetű tápsókban és ezt élvezve, elejét veszik a vértelen husok élvezetéből keletkező káros hatásoknak. A husok túlból élvezete, szóval az egyoldalú hústáplálkozás azért is káros hatású még, mert érelmeszesedést, köszvényt, elkövé. edést és több más, az anyagcsere zavara révén beálló betegségeket idéz elő. Mindezek az észleletek azt bizonyítják, hogy az embernek — teljes testi erejének fentartására és munkabírásának kifejtésére — az eddiginél jóval kevesebb fehérnyére van szüksége.

Az állatok élelmezésénél is tapasztaltuk, hogy a fehérnyéket pótolhatjuk más olcsóbb anyagokkal, p. o. amidokkal is stb.

A füstölt áruk felhalmozásáról szóló szövetségi-tanácsi határozat felfüggesztése. Január 25-én Németországban a szövetségi tanács elrendelte, hogy a nagyobb községek (több, mint 5000 lakóval) készletről gondoskodjanak; szalonnát, kolbászt, sonkát vásároljanak, egy-egy lakóra legalább is 15 márka értékűt. Bár az 1915 április 15-iki sertésszámlálás eredménye még ismeretlen, az azonban bizonyos, hogy a sertések takarmányozására nem használják fel feles mennyiségben burgonyát. A burgonyakészlet Németországban olyan jelentékeny, hogy az új termésig e részben nem lesz hiány. A sertések tömeges leszurását e szerint abba kell hagyni. A jelzett rendelkezés értelmében a községekre rákényszerített állatbevásárlás is megszűnik. Németországban arra számítanak, hogy a felszökött sertésárak ilyen módon majd kedvezőbbben alakulnak. (a.)

Árpahelyettesítés a malacznál. Ha a most elválasztandó, tehát mintegy három hónapos malacznál az árpát más, de a sertés természetének szintén megfelelő takarmánnyal kívánjuk helyettesíteni, lehetőleg azon legyünk, hogy a helyettesítő takarmány hasonló fehérjearánnyal bírjon és emészthetetlen része se legyen sokkal több, mint az árpáé. A tengeri táplálóból, mint az árpa, mert kevesebb a ballasztja, de fehérjetartalma nem elégíti ki az erősen növekedő malaczt, míg a korpáé fehérjetartalma meghaladja ugyan az árpáét s ez előnyösebb szolgál, azonban emészthetetlen része túlságosan sok. Ellenben, ha a korpát tengerivel keverve etetjük, akkor bár nem kapunk az árpával teljesen egyenértékű takarmányt, de az árpát mégis jobban megközelítjük, mintha vagy csak tengerit, vagy csak korpát etetnénk. Legmegfelelőbb keverék tehát az, melyben a tengeri-kétharmad részénél valamivel több, pl. ha 7 rész tengerit 3 rész korpával keverünk.

A szalmaliszt a sertések takarmányozásában Zuntz, Brahm Heide a berlini mező-

gazdasági főiskola állatállományi osztályán kísérleteztek, hogy megállapítsák, hogy a szalmaliszt alkalmas takarmány-e sertések számára; ezen kísérletekből kiderült, hogy a szalmaliszt e célra alkalmatlan, sőt még akkor sem volna ajánlható, ha az eddigieknél czélszerűbb őrlési módszert találnának ki. (a.)

A vágóhídi hulladékokkal és bendőtartalommal eszközölt hizlalás. Plath vierseni vágóhídi igazgató referál arról, hogy miképp vált be a hushulladékkal és a bendőtartalommal végzett hizlalás. A hushulladékok közül Plath az anyaméhet, belet, fülkagylót is felvette. Február 18-án 6 darab sertést fogott hizlalásra. A sertéseket naponta kétszer etették reggel és este. A takarmányt következőképp készítették el: 1 rész hushulladékot 2 rész bendőtartalommal keverték el. A húst előbb megfőzték, azután felapították. Összekeverték a bendőtartalommal, az egésztest végül leöntötték a hús főzésekor készült levessel. Eleinte nem szabad a sertéseknek túlságosan nagy hűsmennyiséget adni, mert ezzel a sertéseknek könnyen székrekedést okozunk. Kezdetben az állatoknak valamelyes rizsliszt-pótlékot nyújtunk. Az adagolt rizsliszt mennyiségét fokozatosan csökkentjük. Eleinte a sertések a szobaforgó takarmányt nem szívesen ették, csupán a rizsliszttel történt keverés után fogyasztották. Napok múlva azonban jól ették. Miután a sertések e takarmányozást megszokták, márczius 11-én lemérettek. 258 kilót nyomtak. Azután az állatok jól gyarapodtak. 14 nap múlva ismét mázsára vitték az állatokat, ekkor 287 kiló volt a súlyuk, a mi darabonként 5 kiló súlygyarapodást jelent. További 14 nap múlva (április 8.) súlyuk 328 kiló, a mi darabonként és naponként 1/2 kiló súlyszaporulatot jelent. A sertések beállításakor átlagosan 110 g-osak voltak.

A sertések (április havi) értéke	473.76 márka
Februárban a sertések	210.— márkába kerültek
	263.76
a rizsliszt ára	22.—
	241.76 tiszta haszon.

Egyéb költségek istállóber, munkadíj a vágóhídon a hizlalást nem terhelik. — a.

Gyászhir. Özveggy Gelléri Józsefné, a ki jótékonyágáról általánosan ismeretes volt, 85 éves korában Budapesten elhunyt. Gelléri Mór, az Országos Iparegyesület igazgatója, a Magyar Szakírók Országos Egyesületének nagyérdemű elnöke, az édesanyját gyászolja benne. Temetése pünkösd vasárnapján d. e. 11 órakor a rá-

gásnál használt vegyületet kémiailag fel is dolgozták, de ezt az öregnek elmagyarázni... igazán nehéz.

Még erősen nézték egymást, a vén orvhalász, meg a főszolgabíró ur: A ravasz góbé tudta, hogy a szolgabíró megakadt a tudományában, mert különben ropogósan káromkodna, ha tudná a dolog velejét. És az öreg morrogott ismét.

— Ártatlanul vádolják a szegény embert.

A szolgabíró a telefonhoz nyult. Számot mondott. Aztán csak azt beszélt bele, hogy: kéretem azonnal.

Hej, de szerette volna tudni a ravasz góbé, hogy az orvost, vagy a patyikust hivatja az ő halászati medicinájához, mert azoknak már vitt halat. Azok az ő emberei, csak a patyikus szigorubb, mint az orvos. Még javában tűnődött e felett, a mikor belépett a csendőrmester és feszesen jelentkezett.

Toppancs Gyurka belülről mosolygott azon, hogy a vegytani kérdéshez a csendőrmestert hívták, de kívül együgyü arcot színlelt. A szolgabíró átadta az orvhalásatról szóló vádiratot az őrmesternek.

— Magyarázza meg népies szavakkal ennek a vádlottnak, hogy mit foglal magában a vádirat.

Az őrmester tisztelgett. Átvette az iratokat és elég gyorsan haladott végig azokon. A vegytani képleteknél ő is csak bökdöste az ujját, de azért a népnyelven szóló magyarázást elkezdte a szolgabíró ur eltitkolt csodálkozására:

— Maga Toppancs Gyurka, volt már lecsukva dinamittal való orvhalászásért. Maszlagolásért. Most vén betyár tul járt a törvényesinálók eszén és a kalcium oxidnak zárthelyen való kalcium hidroxiddá változtatása által üzte titokban az orvhalászt. Tudja kend, hogy mi a kalcium hidroxid?

— Nem én. Bizony Isten sohasem találkozam vele, soha...

— A kalcium hidroxid az, — magyarázza nekivörösödve a csendőrmester, — a mikor kend az »Arany liliom« vendéglőben megvesz egy üveg sört. Azt elviszi az Olt folyó partjára. Ott a gátnál leül s a tarisznyából kiszedi a kenyert és a szalonnát. No, meg a sót és a vöröshagymát. Jól falatozik, aztán utána megissza az üveg sört. Az üres sörös üvegnek vigyáz a dugójára és ekkor kezd készíteni kend a kalcium hidroxidot! A zsebéből égetett meszet szór a sörös üvegbe, majd vizet bocsát rá és ledugaszolva, rongydarabbal lekötözi, mint a

befőttes üveget szokás. De hirtelen, a mint késszen van kend vele, azt az üveget lebecsátja a folyó gátja mögé a víz fenekére. A halak odasietnek bámulni a különös látogatót, azt hiszik valami jó falás, ehetnek belőle. De a sörösüveg szétrobban és a kalcium hidroxid a közelében levő halakat úgy megüti, hogy csak fölfordulnak a víz tetejére. Kend azt onnan kihalássza és haza viszi a tarisznyájában, meg a zekéje zsebében. Hát ez a kalcium hidroxid orvhalászat...

— Ez az! — mondja rá a főszolgabíró ur is.

Toppancs Gyurka csak simogatja hunczfutóságban megöszült hosszú, de már ritka hajszálait és csak azt gondolja, hogy ő is zsvány, de a pesti vegyészek még nagyobb zsványok lehetnek. Ujra kitalálták a fufangját, ismét elvették a jó kenyérkeresetét. Nem lehet ezektől a pesti uraktól már a vidéken sem becsületesen élni!

Ezt az utolsó gondolatot hangosan gondolta, mire a főszolgabíró is elmosolyodott. Csak nyolc napra zárták be Toppancs Gyurkát az orvhalászatért. Azalatt megint kifundál valami okos dolgot az urak fejtorésére.

Péterfy Tamás.

koskereszturi izraelita temető halottasházából volt. Mélyen tisztelt kartársunk nagy szívbeli fájdalommal igaz és őszinte részvétellel osztozunk. A megboldogult lelke felett lengjen az örök béke! — Lapjaink szerkesztőjét Fehér Zoltánt pótolhatlan súlyos csapás érte, áldott jó, felejtethetlen felesége, született szilvási *Szilvássy Jolán* elhunytá által, ki f. hó 23-án, 52 éves korában, hosszú szenvedés után csendesen elszenderült. Mint az anyák és háziasszonyok mintaképe, a légyóbb lelkű nő, ki 27 évi boldog házasság után itthagya szeretett övének szerető körét. A le-sújtó haláleset a gyászoló család iránt a leg-őszintébb részvételt váltja ki minden érző kebel-ben. Béke lengjen porai felett!

Németország husállománya. Berlinből írják: A földmivvelésügyi bizottság mai ülésén a földmivvelésügyi miniszter kimerítő jelentést tett a külföldön vásárolt élő állatokról és fa-gyaszott husról. A bizottság a miniszter elő-terjesztéseit tudomásul vette, tekintettel arra, hogy a nemzeti marhaállomány fenntartása szük-ségessé tette a külföldön az élő állatok vá-sárlását.

Tojaskiviteli engedélyek. A budapesti tojástőzsde ez uton hozza a tojaskivitellel fog-lalkozó magyarországi czégek tudomására, hogy a pénzügyminiszter további intézkedésig haj-landó az e hó 16-án életbeléptetett tilalmat meghatározott kontingensekre általa esetről-estetre adandó kiviteli engedélyek alapján fel-függeszteni és egyes szállítmányoknak Német-országba leendő kivitelt lehetővé tenni. A pén-zügyminiszterhez címzett kérvények a buda-pesti tojástőzsde titkárságánál (V., Szemere-utca 6.) nyújtandók be. A kétkoronás bélyeggel ellátott kérvényben benne kell lennie a feladó nevének és lakóhelyének, a szállítmány hoz-

závetőleges súlyának, a ládák számának, az átvevő nevének, a rendeltetési állomásnak és a kilépő, vagyis határállomásnak. Külföldi czég-nek célszerű magyar czégeknek megbízni a kérvény benyújtásával. A tőzsde vezetősége ez alkalomból felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy a kontingens korlátolt mennyisé-gére leendő tekintettel a kiviteli kérelmekben ön-mérséklést gyakoroljanak és a kérvényt csak a már megtörtént eladás után nyújtsák be.

Az állatkerti madarak cserebogara-kat kérnek. Kezdődik a cserebogarak invá-ziója sok helyütt az országban. Hivatalból gyűj-tik és pusztítják azokat. Többnyire a földbe ás-sák trágyaként a nagy mennyiséget, a hol más-ként nem tudják felhasználni. Az Állatkert igaz-gatósa kér 8—10 q friss, vagy esetleg szárított cserebogarat és szívesen viseli a gyűjtés és szá-rítás költségét is, mert a madarak és kisebb-emplőállatok csemegének szeretik enni a boga-rakat. A hol bőven vannak ilyenek, gondolja-nak szívesen az Állatkert kedves apró lakóira.

Az állati betegségek összegezése május hó 23-án.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapot-hoz képest			
	közégség	udvar	közégség	udvar	közégség	udvar
Lépfene	99	100	15	9	—	—
Veszétség	315	333	9	9	—	—
Takonykór	45	50	3	4	—	—
Ragadós száj- és kö-römfájás	253	1614	22	92	—	—
Juhhimlő	1	1	—	—	—	—
Ivarszervi hólyagos kiütés	42	109	4	9	—	—
Rühkór	374	823	4	10	—	—
Bivalyész	3	4	—	—	1	1
Sertésorbáncz	23	62	5	10	—	—
Sertésvész	156	370	12	37	—	—

Vásári tudósítások.

Sovány sertésárak.

Url Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás 1915. május 25.

Ár elősúlyban 4% engedmény.

Vészen átment	60—100 kg. fill.	240—250
" " " "	100—120	" " 250—270
" " " "	120—160	" " 270—290
" " " "	160—200	" " 290—320
Vészen át nem ment	160—100	" " 220—230
" " " "	100—120	" " 230—250
" " " "	120—160	" " 250—270
" " " "	160—200	" " 270—300

Irányzat szilárd.

Budapesti vagómarhavásár.

Hivatalos jelentés. 1915. május 27.

Főhajtás és árak:	I.	II.	V.
203 Bika	210—256	270 160—208	—
928 Magyar hizott ökör	250—270	—	210—248 180—208
1809 Tarka hizott ökör	270—290 300	220—268	180—218
— Magyar legelőmarha	180—230	—	120—178
— Boszniai ökör	—	—	—
487 Magyar tehén	—	160—240	250
1724 Tarka tehén	—	160—260	280
61 Bivaly	—	120—200	—
26 Növendékmарha	—	120—222	—
5138	—	—	Eladatlan 291.

A felhajtás 103 darabbal kisebb mint az előző héten. Irányzat anyha, árak 10—15 koronával hanyatlottak. Elsőrendű változatlan.

Budapesti szuómarhavásár.

Hivatalos jelentés. 1915. május 25.

Főhajtás és árak:	I.	II.	V.
375 Magyar élő borjú	270—286	290—300	260—268
— Magyar öltött borjú	—	—	—
— Galicziai borjú	—	—	—
— Öltött bárány párja	—	—	—
11 Rugott borjú	—	170—180	—
360 Élő bárány párja	—	54—63	—
— Öltött gőbölve	—	—	—
— Eladatlan.	—	—	—
Irányzat élénk.	—	—	—

Felelős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

A vonatok indulása Budapest keleti p.-u.-ról.

Érvényes 1915. május hó 1-től.

vonat-szám	óra	percz	vonat neve	hová
délelőtt				
912	12	05	Szv.	Zimonyi szállások
8	6	10	"	Bicske
302	6	25	Gyv.	Ruttka, Berlin
1110	6	30	Szv.	Balatonfüred, Ta-poloza
1502	6	45	Gyv.	Kassa, Csorba
905	6	50	"	Ujvidék, Brod
1512	6	55	Szv.	Kassa, Csorba, Bártfa
9	7	00	Gyv.	Wien
1002	7	10	"	Flume, Pécs, Osijek
312	7	30	Szv.	Gödöllő
908	7	45	"	Zimonyi szállások
608	7	50	"	Arad, Brassó, Bu-karest
406	8	10	"	Sátoraljaújhely, Munkács
512	8	20	"	Debreczen, Kőrös-mező, Kolozsvár, Brassó
308	8	35	"	Ruttka
516	11	40	"	Nagykátá
24	11	55	"	Bicske
délután				
914	12	20	Szv.	Ujvidék, Sarajevo
10	12	30	"	Szombathely, Wien
1008	12	45	"	Flume, Osijek
316	1	25	"	Gödöllő
1804	1	40	Gyv.	Fehring, Graz, Sopron
4	2	05	"	Wien, Zürich, Basel
604	2	10	"	Arad, Bukarest
318	2	25	Szv.	Hatvan
26	2	30	"	Bicske
518	2	40	"	Szolnok
102	2	45	Gyv.	Szabadka, Indjija, Sarajevo
1932	2	55	"	Tapoloza
1016	3	30	Szv.	Paks
18	4	30	"	Komárom
410	5	10	"	Miskolcz
324	5	20	"	Gödöllő
522)	5	40	"	Nagykátá, Szolnok
303	5	55	"	Ruttka, Oderberg
514	6	15	"	Kolozsvár, Brassó
28	6	30	"	Bicske, Triest
328	6	40	"	Hatvan
920	7	05	"	Kunszentmiklós-Tass
524)	7	10	"	Nagykátá, Szolnok
16	7	20	"	Győr
332	7	30	"	Gödöllő
1514	8	00	"	Kassa, Csorba
910	8	05	"	Szabadka, Brod
1908	8	40	"	Pécs, Dalj
138	9	15	"	Győr, Graz
610	9	30	"	Arad, Brassó
482	10	15	Vv.	Kassa, Lowoczne, Homonna, Kőrös-mező
1010	10	25	Szv.	Flume, Tapoloza, Brod
12	10	55	"	Szombathely, Wien
338	11	05	Vv.	Ruttka, Poprád-Felka
614	11	25	Szv.	Debreczen
14a	11	55	"	Bicske

A vonatok érkezése Budapest keleti p. u.-ra

Érvényes 1915. május hó 1-től.

vonat-szám	óra	percz	vonat neve	honnan
délelőtt				
417	4	45	Vv.	Bártfa, Kassa
339	5	00	"	Ruttka
645	5	20	Tvz.	Szolnok
309	5	30	Szv.	Hatvan
1905	5	30	"	Osijek
609	5	45	"	Brassó, Arad
909	5	45	"	Zimonyi szállások
17	6	05	"	Komárom
423	6	10	Vv.	Bátyu
11	6	25	Szv.	Wien
1007	6	45	"	Flume, Zagreb
315	7	05	"	Gödöllő
513	7	20	"	Brassó, Kolozsvár
317	7	30	"	Gödöllő
319	7	40	"	Hatvan
21	7	45	"	Paks, Bicske
1309	8	00	"	Graz, Fehring
1513	8	15	"	Csorba, Bártfa, Kassa
911	8	20	"	Brod, Szabadka
519	8	35	"	Szolnok
1005	9	00	Gyv.	Tapoloza, Balaton-füred
13	9	15	Szv.	Győr
913	9	25	"	Szabadka
307	9	35	"	Oderberg, Ruttka
409	10	20	"	Miskolcz
délután				
7	1	20	Szv.	Bicske
601	1	25	Gyv.	Bukarest, Arad
1201	1	30	"	Sarajevo, Indjija, Szabadka
1	1	40	"	Basel, Zürich, Wien
325	2	10	Szv.	Hatvan
1501	2	20	Gyv.	Poprád-Felka, Kassa
521	3	40	Szv.	Nagykátá
329	5	25	"	Gödöllő
511	6	00	"	Bukarest, Debreczen
15	6	20	"	Bruck-Királyhida
1705	7	00	"	Debreczen
907	7	20	"	Zimonyi szállások
607	7	25	"	Bukarest, Arad
1109	7	40	"	Tapoloza, Balaton-füred
305	7	45	"	Ruttka
25	7	50	"	Bicske
1039	8	20	"	Flume, Brod
405	8	20	"	Munkács, Sátoralja-újhely, Kőrösmező
9	8	45	"	Wien, Szombathely
1511	8	50	"	Kassa
1001	9	05	Gyv.	Flume, Pécs
27	9	30	Szv.	Bicske
303	9	35	Gyv.	Berlin, Ruttka
905	10	00	"	Brod, Ujvidék
1303	10	10	"	Graz, Triest
525	10	35	Szv.	Szolnok
3	11	45	Gyv.	Wien, Sopron

A vonatok érkezése Budapest-Józsefvárosra

délelőtt				
9176/b	6	17	Szv.	Kunszentmiklós-Tass

A vonatok indulása Budapest nyugoti p.-u.-ról

Érvényes 1915. május hó 1-től.

vonat-szám	óra	percz	vonat neve	hová
délelőtt				
152	5	15	Szv.	Rákospalota-Ujpest
122	5	25	"	Érsekújvár, Ipolyság
718	5	30	"	Czegléd
4102	6	00	"	Esztergom
6502	6	30	"	Lajosmizse, Kecskemét
156	6	35	"	Rákospalota-Ujpest
1402	7	05	Gyv.	Zsolna, Berlin
150a	7	35	Szv.	Rákospalota-Ujpest
104	7	55	Gyv.	Nagysonnbat, Wien
708	8	25	"	Temesvár-J., Cserna-hévíz
712	8	30	Szv.	Versecz, Karánsebes
4105	9	05	"	Esztergom
114	9	15	"	Wien
160	9	45	"	Rákospalota-Ujpest
162	11	00	"	Rákospalota-Ujpest
6504	11	10	"	Lajosmizse, Kecskemét
délután				
164	12	05	Szv.	Rákospalota-Ujpest
714	12	15	"	Szeged
138	12	25	"	Nagymaros
4106	12	30	"	Esztergom
166	1	00	"	Rákospalota-Ujpest
4108	1	50	"	Esztergom
108	2	00	Gyv.	Wien, Zürich, Basel
120	2	15	Szv.	Galánta, Ipolyság
170	2	20	"	Rákospalota-Ujpest
4110	2	30	"	Esztergom
704	2	40	Gyv.	Temesvár-J., Cserna-hévíz
6710	2	45	Szv.	Czegléd, Szolnok
6506	2	50	"	Lajosmizse, Kecskemét
174	4	10	"	Rákospalota-Ujpest
110	5	15	Gyv.	Wien
142	5	20	Szv.	Nagymaros
176	5	50	"	Rákospalota-Ujpest
123	6	00	"	Nagymaros
722	6	10	"	Üllő
724	6	20	"	Monor
4114	6	40	"	Esztergom
1406	6	50	Gyv.	Pozsony, Zsolna, Ber-lin
180	6	55	Szv.	Párkány-Nána, Ipoly-ság
178	7	15	"	Rákospalota-Ujpest
728	7	35	"	Czegléd
6508	7	40	"	Lajosmizse
710	8	05	"	Temesvár-J., Cserna-hévíz
132	8	10	"	Vác
1408	8	40	"	Zsolna, Oderberg
118	9	30	"	Wien, Zürich, Basel
502	9	35	Gyv.	Kolozsvár, Bukarest
720				

GŐZEKE és MOTOREKE

tulajdonosoknak nem kell többé külföldi ellenségeinket támogatni, mert mindenféle gyártmányu gőzeke és motoreke összes részleteit acélból, vasból, fémből, bronzból, a legjobb kivitelben készítjük miskolci gyárunkban. Elsőrendű gőzekeacélsodronyköteleket 220—240 kg. m^2 -kénti szak. szilárdsággal, azonnal szállíthatunk.

SZILÁGYI ÉS DISKANT MOTOR ÉS GÉPGYÁRA MISKOLCZON.

MIKROSOL

SZAGTALAN
LEGJOBB SZER

FALFERTŐTLENÍTÉSRE
PENÉSZ - ÉS
NYÁLKAGOMBA ELLEN

Egyedüli gyártói
LUTZ EDE ÉS TÁRSA
BUDAPEST VII. ÖRNAGY. U. 4.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utca 15. szám alatt.

Név és
védjegy
Törvé-
nyes szá-
badalom.

Reitter Oszkár

nagybecskereki főkapitány
és fajbaromfi tenyésztőnek
nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN”

patkányirtó szer (nem mérge) mely
emberre és házi állatokra nem
ártalmas.

1 adag ára 2 korona

mely elegendő körülbelül 120 pat-
kány kiirtásához.
Minden adaghoz használati
utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás!

Ismertető prospektust, melyben le-
van írva, hogy különféle gazdaság-
ban hány adag használandó. Kérésre
ingyen küld Reitter Oszkár fő-
kapitány Patkánin gyárának
vezetője Nagybecskereken.

szőlő trágyázása.

Irta **ORDÓDY LAJOS.**
Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K-
Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati útmutatás arra,
hogy miként kell a szőlő-
ket istálló- és műkereske-
delmi trágyákkal úgy trá-
gyázni, hogy a legjobb
terményt a legnagyobb
mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a

Gazdasági Lapok

kiadóhivatalában

Budapest, József-utca 15.

„WALLACE” fejőgép

AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG KIZÁRÓLAGOS KÉPVISELŐJE.

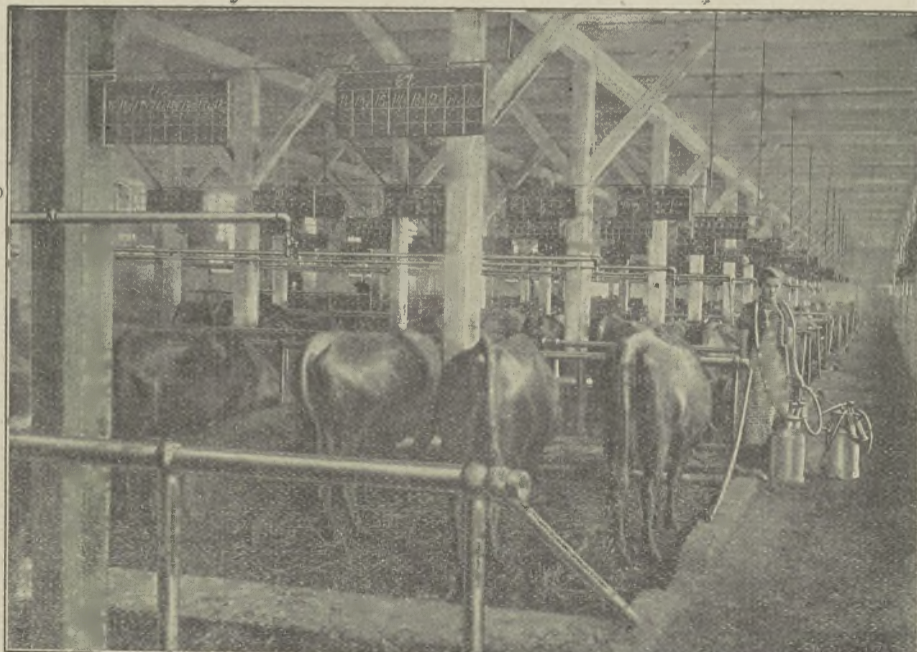
Legnagyobb kitüntetésekert nyert: A NÉMET MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET, FRANCZIA MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZET ÉS ANGOL MEZŐGAZDASÁGI SZÖVETKEZETTŐL ÉS SZÁMOS ELSŐ DIJ.

**SPECZIALISTA
ÖNITATÓ-
KÉSZÜLÉKEKBEK.**

**VIZVEZETÉKI BERENDE-
ZÉSEK.**

**VILLANYVILÁGÍTÁSI BEREN-
DEZÉSEK.**

**BETONMUNKÁLATOK,
OLCSÓ ISTÁLLÓK ÉPI-
TÉSE ÉLÉRE ÁLLITOTT
TÉGLÁKBÓL VASBE-
TONBAN, 25 ÉVI GA-
RANTIÁVAL.**

Minden szívóhüvelyre egy pulsator

van alkalmazva, mely a szerint erő-
sebben vagy gyengébben dolgozik, a
mint a tehén könnyebben vagy nehe-
zebben fejhető. Pulsálása tehát 5-től
150-ig változhatik perzenként.

Üzemzavar teljesen kizárva. Maxi-
malis utótej 6 gramm.

Az egyedüli fejőgép, melyről a né-
met bírók 11 heti próba után
következésképp nyilatkoztak.

»Ennek daczára a vizsgálat be-
fejeztekor is oly tisztán fejt ki a
gép, mit kézfajánál csak a leg-
ritkább esetben lehet elérni.

»Nemcsak használható, hanem
a kézfajést teljesen pótolni hiva-
tott, sőt némely esetben és né-
mely feltételek mellett azt fölül-
mulja, miért is a legnagyobb ki-
tüntetést érdemli, a mit a bírók
megadni felhatalmaztatnak.

DREYSCHOCK SÁNDOR MÉRNÖK, GAZDAS. MŰSZAKI
BERENDEZÉSEK VÁLLALATA

TELEFON: 59-42. BUDAPEST, V., FALK MIKSA-UTCZA 13. TELEFON: 59-42.

ményeket, mit nemesített maggal értek el, közülük mindig a növénynemesítő intézettel, mint gyűjtőhelyel.

Végül Székács következő határozati javaslatát egyhangulag elfogadták.

Az országsszerte végzett kísérletek eredményei a nemesített magyar buzák tekintélyes hozamtöbbletéről számolván be, az OMGE növénynemesítő bizottsága szükségesnek tartja, hogy némely buzavidékünkön már folyó év őszén nyilvános versenykísérletek állíttassanak be hazai nemesített buzákkal.

Hivja fel az OMGE a buzavidékek gazdasági egyesületeit, hogy kísérletezésre alkalmas birtokokon ily versenykísérleteket végezzenek, gondoskodván arról, hogy az illető vidék gazdáközönösége a kísérleteket a helyszínén megtekinthesse.

Vegyék továbbá kezükbe az illető gazdasági egyesületek a versenykísérleteknél bevált fajták magjának terjesztését s a versenyek rendezésével járó költségre nézve forduljanak anyagi támogatásért a nagyméltóságú földművelésügyi minisztériumhoz.

A versenykísérletek részletes tervének mielőbbi kidolgozására küldjön ki az OMGE egy szűkebb bizottságot, mely bizottság felhatalmazandó a fajtaversenye rendezésére jelentkező gazdasági egyesületekkel a részletkérdésekben való közvetlen tárgyalásra.

Kivánatosnak tartja végül a növénynemesítő bizottság, hogy a versenykísérletek eredményeinek elbírálásánál a vizsgálatok az egyes nemesített buzatípusok őrlési és sütési eredményeire is kiterjeszthetők legyenek.

Ennek kiegészítésül Rubinek Gyula indítványára felterjesztés intézendő a földművelésügyi minisztériumhoz, hogy az általa évente kiosztásra kerülő nagymennyiségű vetőmagot a nö-

vénynemesítőktől szerezze be, hogy ezzel is hasson oda, miszerint az ország termésátlagai emelkedjenek s a nemes vetőmagvak országsszerte ismertetve, elterjedjenek mielőbb.

Számos felszólalás történt, de mind ezekre rövid kivonatos tudósításunkban nem terjeszkedhetünk ki.

— r — n.

Valami a legelőhasználatról.

A legelő kihasználására, fájdalom, nagyon kevés gondot fordítanak nálunk, azért is van oly sok rossz legelő s azért lehet csak nagyon kevés állatot bocsátani egy bizonyos megszabott területre. Pedig hogyha kellő kímélettel használnák ki legelőiket az állattartók, akkor azok silánysága ellen felvetett panaszok egy része elnémulna.

Elsősorban hibás eljárás, hogy nem várják be legtöbb helyen — különösen a közös használatu községi vagy közbirtokossági tulajdont képező legelőknél — míg a talaj kellőleg megszikkad, hanem a mint egy kis zöldet látnak és az idő már nem nagyon zord, azonnal ráeresztik az egész állatállományt a legelőre. Az éles paták összetiporják, össze gyurják, keményre taposák a talajfelületet, úgy hogy ez kőszzerű teveget képez, a melyen még eddig ki nem kelt füvek keresztültörni nem képesek, azért aztán ily legelő mezője inkább ritka, mint szép.

De még a már kibujt füvek és egyéb növények sem fejlődhetnek megfelelőleg, mert hisz a kemény kéreg nem engedi át a levegőt és napfényt s így a növényi fejlődés feltételeit vonja meg a legelő növényzetétől. Másrészt a tulságos összetiprás folytán a talaj hajcsövessége helyreállván, az alsó rétegben levő elraktározott téli nedveség utat talál az elillanásra s a növénygyökerek éltető ereje hamarosan megszűnik. Végül pedig

a tulkorán felszabadított legelőn a növények még oly zsengek, oly aprók, hogy azok letaposása és lerágása annyira meggyengíti őket, miszerint az így okozott sebek kiheverése hosszabb időt fog igénybevenni. Sőt ha nem rég vetett fűfélék is vannak a legelőn, melyeknek gyökérzete még nem hatolt elég mélyen a talajba s nem ágazott ott el kellőleg, vagyis nincs eléggé megkapaszkodva a földben, a legelő állapot könnyen kitépheti ezeket a gyenge palántákat.

De magának az állatnak sem jó az igenis fiatal pázsit legelése, mert ez még nagyon is nedvdus sejtekből van alkotva és hasmenést okoz.

Mindezeket megfontolva, nem volna szabad addig a legelőre terelni semmiféle állatot, míg a fűfélék bizonyos mértékben meg nem erősödtek és a talajfelület elég száraz nem lett. A mikort a helyszínén kell a gazdának meghatározni s a jó szemű és gyakorlati gazda ezt az időpontot könnyen megtudja állapítani. Hazánk közép részén szent György nap utáni hét, de még jobb, ha csak május 1-seje azon időpont, a mikor a marhát, a lovat a legelőre lehet bocsátani. Különben a vidéktől, az éghajlattól és a talajnem-től is függ, mert lapályos helyen, hol esetleg metélykörtől is kell még félni, csak a teljes felszikkadás után szabad a legelőt használni.

Ugy szinte nem volna szabad, a legelő füveinek gondozása érdekében, legeltetni közvetlen eső után, mert az állatok a csapadéktól fellazított talajt keményre tiporják s éppen az az eset fog előállni, mint a még fel nem szikkadt talaju legelőnek használatbavételénél.

Ezen okból a gondos gazdának előre látónak is kell lenni és az esős és az ezt követő napokra a legelő jószág részére bizonyos takarmánykészletet fentartani; de ne úgy járjon aztán el, mint némelyik Pató Pál, ki száraz szalmát dob ilyen-

32-ik ábra. Az ígás lovak legelője.

33-ik ábra. A csöppség nyargalni tanul, bár alig felejtette el pólyás korát.

kivágott erdeinkből készített finom rauchainkra remélt települőknek se hire, se hamva s most az a jó Jankee, ki utolsó garasát is arra költötte, hogy a kietlen vadonjából szép, hasznos farmot épített, hogy azt a jövővényeknek busás áron nyakába sózza, mintha hoppon maradt volna s arra van kárhoztatva, hogy potom áron adja el földjét s még örül, ha félárat kaphat érte vagy nolens-volens, kénytelen vele hogy maga menjen ki farmjára s maga egye meg azt a főztet, melyet idegen, ideszármazott felebarátja számára főzött.

Igen fájdalmas baklövést követett el, ha vagy nem ért földje műveléséhez, avagy oly gyatra, rossz földet akart valakinek nyakába varrni, melyen az igen szerény igényű angora kecske, avagy az öszvér sem képes eltengődni, de ebben szegényes talajának csak a külszin mását adta meg, hogy felebarátját alaposan rászédje. A saját farmra indult városi lakosság egy atomját magam is képezem, de a farmra vonatkozó exodusoz azért csatlakoztam, mert Déloregonban, Klamath megyében, a tavak ideális hazájában 131 akér saját, adósságmentes tanyám van. Emeletes ház lévén rajta, országút s az állami öntöző csatorna vezet rajta keresztül. Pósta és iskola kődobásnyira van tőlem.

A tanyám talaja, Amerika legtermékenyebb földjét képezi, annyira, hogy a fehér s veres ember között a 70-es években ezen vidék bírásaért tört ki a „Modoe-Indián” háború a vörösek

s Uncle San között. „Uncle” azon a véleményen volt, hogy ő ad az indiánoknak a felső Klamath-tó és Croter-tó vidékén akkora rezervált helyet, mekkora Baranya és Somogy megye együttvéve, de már a Lost-river (vesztett folyó) vidékét, azt a vörösek hagyják a fehérek birtokában.

A modoe indiánok meg azt tartották, ők inkább meghalnak, sem hogy a paradicsom földjéhez hasonló termékenységű itteni talajról lemondjanak! Hogy a Lost-river halbőségét ne ők élvezzék, hol se háló, se horoggal nem kellett vesződni, hogy az élvezetes pisztránghoz jussanak, hanem szigonnyal szurkálták össze naponta tarisznyaszámra. S a föld bírásaért kitört a modoe-indián harc! Két évig tartott — a 70-es évek közepén, mely alatt annyi indián halt el s végeztek ki s temettek el itt, meg Fort-Klamathban, mint a mennyi muszka hullt el a mazuri tavak vidékén.

Az irtózatos harc a fehérek diadalával végződött s én annak köszönhetem, hogy a Lost-river mentén félmezőre elhuzódó szép tanyám van, melynek földjéből külön pakliban mustrát küldök. A mohácsi sziget talaja »all right«, a mint erre szokták mondani, de bizony evvel össze se hasonlítható. Szerkesztő barátomnak ajánlom: ültesse bele Orchideáját

Az a növény nagyon világos talaj tekintetében, majd meglássa micsoda Mamuth-növény fog benne kifejlődni. 4100 lábra vagyunk a tengerszín felett, vagyis körülbelül oly magasan,

mint nálunk otthon a Csorbai-tó. Ennek tudható be, hogy egyik szomszéd, ki a másikhoz a kerítésen át kiálthat, már más clima alá tartozik.

Például az oly tanyás, ki nem a folyóviz mellett lakik s kinek földjét nem védi a Grigsby-hegy az éjszaki szél ellen, annak almáját, pászulyát, dinnyéjét tíz évben egyszer a junius-juliusi fagy csipi meg s akkor a rákövetkező nap reggelén — készen lettek az idej termés learatásával — a fagy végzett vele! De a víz mellett s védett helyen még a szőlő is megéri. Télen, bárcsak a 42-ik szélességi fok alatt élünk, tehát 4 fokkal lejjebb, mint ahogy Budapest fekszik, — télen kemény telünk van. A házak fedeléről hatalmas jécsapok lógnak le, ahogy azt az 27. sz. ábra teszi érthetővé.

A red-Pole marhaállomány térdig gázol a hóban (28-ik ábra), de az nem tesz azért semmi különbséget az emberek életkorát illetőleg. A gyerek népesség déd-anyjukat tanulják megismerni, a hogy a 29-ik ábrán láthatni, melyen a csecsemő a mamája ölében pihen, a mama háta mögött annak mamája, apja áll, ki tisztelettel huzódik meg, még ma is élő, saját 80 éves édes anyja háta megett. Semmi kétség sincs aziránt; Climánk az emberi életkor hosszabbítója. Asphalt simasága, kitűnően gondozott, igaz, ezrekbe került, utunkon a farmer nép hangya módjára sűrű-forog. Egy familiához tartozó három fiu vetőmagot liferál az apja farmjára, míg a harmadik, velök szembe jó, farmterméket

kor marhái elé, mert a legelő zöld növényzetén élő állatállománya nem fog a száraz esőséghez nyulni, csak éhen bög s a mit hetek alatt gyarapodott a jó füveken, azt 1—2 nap alatt elveszti. Zöld takarmányt kell ilyenkor adni, esetleg kissé keverve szárazzal, p. o. friss herét, luczernát, esparsettét, réti füvet, biborherét stb., sőt a marháknak csalamádét is adagolhatunk — a lovaknak ezt nem.

Nagyon jó volna minden legelőn egy kis szárnyéket, a vihar ellen védelmet nyújtó tetőt, vagy félszert, avagy egy oldalon nyitott nyári istállót felállítani, hová az idő hirtelen változásakor betelerelhetnék állataikat a gazdák, illetve megbízott pásztorok. Sok meghülésnek, hurutnak, tüdőgyulladásnak és egyéb veszélyes betegségeknek lehetne elejét venni ily módon. Az olcsó épület költségei az egészséges állatállomány révén pár év alatt megtérülnének. Déli pihenőnek is e színelét lehetne használni és az ott összegyülemelő trágya a legelő javítására lenne alkalmas.

Hol szükében vannak az aprópénznek, ott legalább egypár duczot verjenek le s kerítsenek be távirdasodronnyal egy korlátolt helyet — ugynevezett korlátot létesítve — hol délalatt vagy zivatarban egy helyben lehet a lábasjószág és nem széledhet el a szélrózsa minden irányában, ha az ég zörög vagy villám cikázik. Ily bekerített helyek köré vagy azok belsejébe is ültessünk néhány fát, melyek lombozata majdan védelmet és árnyéket nyújthat a beterelt jószágok.

A pásztoroknak különben már a legeltetés megkezdésekor szigoruan kiadandó parancsban, hogy oly bottal járjanak a jószág után, melynek egyik végén az aczatolóhoz hasonló, kissé nagyobb, fecskefarkalaku vas van, mellyel kötelesek a legelőn levő gycmnövényeket, gazt, dudvát, tüskét stb. oda nem valót, jó mélyen kiszurni, hogy az mielőbb kivesszen és helyét jó tápláló növények foglalhassák el.

34-ik ábra. A luczernát szekérre rakva £ 9—12 értékesítik a városban.

szállit be a megye székhelyére s tömött bugyelárissal jön haza. Termékeny, állami öntöző csatornával ellátott rónáinkon az alfalfa (luczerna) buján terem, a vadász vizslája sem látzik ki belőle (lásd 31-ik ábra). Ezt a luczernát aztán úgy lehet értékesíteni, hogy vagy hussá, szarvasmarhává, kitűnő ígás lovakká, vagy hátszlovakká változtatjuk, mely utóbbira kis Jankeecsöppség oly korában tanul nyargalni, midőn még alig felejtette el pólyás korát (lásd 33-ik ábrát).

De ha nem akar farmerünk az állattenyésztés kissé nehézkes dolgával vesződni, úgy egy szekérre 1½—2½ tonna luczernát rak fel s azt a 9 mérföldre eső Klamath-Fallsba szállítja, hol azt csengő £ 9—12-ért adja el (lásd 34-ik ábrát).

Gyümölcsünk egész Déloregeon irigységét keltette fel. Bár kitavasodna, — későn tavaszodik — néha még április végén is havazik, mégis ez időben állanak a fák teljes virágpompájukban. Almánk, szilvánk, ringlónk stb. gyümölcs alatt fáink ágai töredeznék nyáron (lásd 35-ik ábrát). Mr. Grigsby képes szavaim igazságát igazolni, neki vannak oly erősen termő fái. A ki e sorokat olvassa, okvetlen arra gondol, — neki is jó lenne erre felé laknia!?

Hát ez a vélemény némi felvilágosítást igényel, mondtam; tengerszin alatti magasságunk 4100 láb. Tehát néha Szent-István napján, a hegytől nem védett helyen a rendes suba is elkel. Hisz nálunk a csorbai-tónál ugyan ez a viszony áll.

Egyben arra is szolgáljon ez a kétágu vas, hogy a legelő állatok ürülékét vele a pásztor szétszórja minden irányban, annyira, hogy legfeljebb kis mogyoró nagyságu darabokban legyen az fellelhető, mert ha nagyobb részletekben terülne el a növényzet felett, akkor esetleg elzárhatná attól a levegőt, kiölné a füvet vagy büzhödté tenné azt annyira, hogy nem legelné le az állat.

De a nagy marhalepények után p. o. egész kopasz foltok maradnának a legelőn. Az is meg-esik, hogy rossz szagu, undort keltő növényzet fejlődik az excrementumnak nyomán, melyet elkerül minden állat. Mig ha kis részletekre oszlik el az ürülék, már a legkisebb eső is feloldja azt és a trágyaanyagot beszívárogtatja a talajba, hol aztán a növényzet gyökerének javára szolgál.

Persze, a mi pásztorépünk nem oly lelkes, munkás, hogy a fenti kétféle munkát szivesen és lelkiismeretesen végezné, azért nem csak szigorral kell reá hatni, hanem jutalommal is. Saját tapasztalatom alapján mondhatom, ha egy-egy pásztornak 5—6 korona jutalmat ígérünk egy legeltetési időnyre — vagy a mostani drágaság mellett, mondjuk, 10 K-át — akkor már kötelességének fogja tekinteni a gyom kiirtását, valamint a trágya szétszórását is; miből minden bizonnyal tetemesen nagyobb haszna lesz az állattartó gazdának, mint ez a kis kiadási többlet.

Végére hagytam a legfontosabbat, a legelő beosztását négy egyenlő részre, ezt tartom a legelő jószágára és állandó használhatóságára nézve a legegyszerűbb eljárásnak, t. i. ha mindig csak ¼ részét legeltetjük az egész térségnek és háromnegyed rész addig fejlődik, nőnek rajta a növények, kiheverik a rágás és tiprás okozta sebeket. Ha mindig egy-egy hétig legeltetjük az egyes részleteket, akkor három hétig pihen a legelő és ez elég idő arra, hogy kellőleg növekedjenek a növények s így már több és jobb táplálékot nyújthatnak állatainknak. E mellett meg van a lehetősége annak is, hogy a pihenő parcellákat addig gondozhatjuk, p. o. megboronálhatjuk, gereblyézhathatjuk, a skarifikátorral megjárathatjuk, a rétgyaluval elenyengethetjük a netáni vakanturásokat, elsimíthatjuk az egyenetlenségeket, bepörgethetjük fümaggal a képződött kopasz foltokat, kiszurkálhatjuk a pásztor hanyagsága folytán mégis bentmaradt gyomot, tövist, dudvát és széthányhatjuk a szilárd ürülékeket.

Ha nagyon silány volna a legelő növényzete, nitrogéntrágyázással vagy kálisófelhintéssel segíthetünk rajta, mert ezen könnyen és már a har-

mattal is oldódó műtrágyák három hét alatt bizonyosan leszívárogtak a talajba, úgy hogy a fűszálak már nem okozhatnak legelés alkalmával mérgezést.

Az egyes parcellák szétválasztása egymástól lehet egyszerűen barázdával vagy árokkal, de mindenesetre jobb sodronnyal vagy sodronnyhálóval is, hol ezen befektetés kifizeti magát, mint p. o. a hol szabadon, pásztor nélkül legelhet a gulya, ménes, mint Amerikában, hol kevés a munkás és cseléde ember.

Most háboruban s azután is pár évig nálunk is ilyenformán lesz, azért a bekerített legelők Magyarországon sem lesznek oly ritkák mint eddig.

— r — n.

A perocidról és a timsós bordói léről.

Gyulai Károlynak e lapok folyó évi 16-dik számában megjelent cikkére és abban foglalt állításaira közérdekből néhány megjegyzést kell tennem s adatait több irányban helyesbítenem kell.

Hogy sorrendet tartsak, először is rézgáliczinségről ma már, a mikor a német birodalmi kormánytól a m. kir. földmívelési minisztériumnak sikerült 100 waggon, az 10.000 (tízezer) q. kész rézgáliczot beszerezni, további 100 waggon rézgálicz készítéséhez pedig a szükséges rezet és kénsavat biztosítani — hála Isten — szó sem lehet! Gyulai cikke megírásakor e körülményt még nem tudta; szükséges

35-ik ábra. Almánk, szilvánk fái ágai töredeznék a bőséges termés sulya alatt.

Védett helyes tanyát a Lost-river mentén vagy méreg drágán, vagy sehogy sem lehet kapni. A Swanlake vidékén — 6 mérföldre északra — még tömegével lehet 160 akér állandó ingyenes homestead földet kapni, csak hogy a Jankee a világért sem kér belőle, mert költséges s fáradtságos védelem, füstölés nélkül semmiképp sem biztos a gazda termése. Azért hangsúlyozni kívánom, idegen, ki a vidéken ismeretlen, befektetésre forgó tőkéje csekély; a világért se gravitáljon erre felé, mert védett tanyát vagy sehogy sem kaphat, vagy ha kap, igen drágán kell azt megfizetnie. Aztán a magyarság sincs még erre elterjedve. Csak egy családott ismerek erre felé. A Komárom vidékéről Klamath Fallsra vetődött Szabó Istvánt, ki három évvel ezelőtt a városban még fuvaroskodott, de most már gyönyörű farmra tett szert a város mellett. De ő kivétel. Az emberi szorgalom s munkaképesség s a sokoldalúság nagymestere ő, ki házat ács nélkül építi meg, összes földjét maga szántja meg, kutyát maga ássa meg, — igaz, derek fia ezen munkájában derekasan veszi ki részét — semmiféle munkába idegen, drága munkaerőre nem szorul; ő prosperál. De hát az ilyen ember otthon is vagyona tett volna szert.

Ézt az óvást én annak okáért irtam ide, mert töméredek az a sok levél, melyet hazulról kapok, melyekben kis pénzés s itt-ott sima tenyeres felebarátaim az itteni megélhetési viszonyokról kérdezősködnek. Ezek számára irtam én ezt a

cikket. Igen, van jó talajunk s climánk, de a jelen viszonyok oly gyalázatosak, hogy mindenkinek, ki nem erős munkás, vagyoniilag is csak lig-lóg, azt a tanácsot adom, az Isten szerelméért: maradjon, a hol van! Városhelyen ki van zárva, hogy valaki megélhetést biztosító foglalkozást kapjon. Ha meg farmra akar indulni, — azt, igaz, teheti, — de ha idegenhez farmmunkásnak akar beállani, oly lélek s testetől nehéz munka vár rá, mibe belepusztulhat.

Tessék csak Battlesdorf német embernek írni, (Klamath falls, Esplanade str.) ő elmondhatja, az ő siralmas tragédiáját, hogy vesztette el összes pénzét s fáradta ki lelkét-testét; ki meg jó farnot akar venni, melyen selyem az élet, nincs is climaokozta calamitás, vehető az is, — van ilyen igen sok, — de hát azért vagyont kell kiadni. Az állami ingyenes homestead is itt van. Fogható is még jó soká, de azokon kifagy a lélek belőled még júliusban is. Augusztusban meg leszál kutadba a víz s szikes lesz s ha iszod a vizét — nyavalyatorós is lehetsz tőle. Kivándorlásra készülő magyarom, jótěstvér, a kósza hirnek fel ne ülj! Jusson eszedbe, hogy a medáliának hátlapja is van s a napsugarat árnyék is követi s ha csak a mézes-mázos szót hallgatod s a létező veszedelmek elől elzáród füledet, Scilla s Carybdisbe zuhansz, a melyből se másnak, se neked szabadulásod alig lehet. A bon entendeur jalut!

azonban, hogy erről a közönséget felvilágosítsuk, megjegyezvén egyúttal, hogy ezen Németországtól beszerezett és a termelők részéről a megyei közigazgatási hatóságok útján beszerezhető rézgálicznak métermázsánkénti ára azóta maximálva lett.

A mi magát a perocidot illeti, annak terjesztésében és megismertetésében bizony sem az OMGE növénytermelési szakosztálya, sem a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete nem igen buzgólkodott; — nem kötelelességmulasztásból. Isten ments; de mert meg volt reá a jó okuk!

A tény ugyanis az, hogy a perociddal történő peronoszpora elleni védekezési kísérletek magukban — ha nem is már évek óta, mert az előző évi kísérletek eredményei kétségesek voltak — de a múlt évben nagyrészt már valóban kielégítő és megnyugvást keltő eredményre vezettek. Azonban a mire a kísérletek eredményei nálunk is közismertté lettek és tárgyalás alá kerültek — az a perocidfélés, a mely kísérlet tárgya vala és a mellyel a jó eredmények ténylegesen elérték és megállapítottak: a szabadalomtulajdonosok gyárában már teljesen lefoglaltatott, illetve elfogyott.

A nagy kereslet által csábítva a gyár ugyan még azután is forgalomba hozott egy perocidfélét, ez azonban az előző kipróbált fajtával már nem vala azonos; tehát egy olyan preparátumot, a mely — nem mondom — lehet szintén hatásos is; de viszont lehet éppen ugy teljesen sikertelen vagy egyenesen káros is. Mert hiszen hatásos volta csak a gyáros feltevésén alapszik, de kísérletileg még egyáltalában sehol és senki által sem igazoltatott. Ezt közölni kötelességemnek tartottam a peronoszporaügy érdekében.

S ha már e kérdésnél tartunk, legyen szabad alkalmilag egy újabb ajánlott más szerről is említést tennem. Ez pedig a timsós bordói (tehát rézgálic-mész-) oldat — a melyben a rézgálic felét timsóval helyettesítik (az oldatban a rézgálicot és timsót együttesen és egyszerre oldják fel és keverik). Ugynevezett »Tenax« formájában és az u. n. Martini-oldat formájában; ez oldat ezideig ugy Olaszországban, mint Amerikában nagyon jó eredménnyel alkalmaztatott!

Valószínű, hogy az oldatban a timsónak erős tapadóképessége játszik szerepet, a mely gátolja a permet lepergését és tulkorai lemosását.

Megérdemli, hogy komoly figyelemben részesítsük. Kosinsky.

KÖNYVISMERTETÉS.

Magyar statisztikai évkönyv. Új évfolyam. XXI. 1913. Ára 5 K. Újabb csoportosítása a táblázatoknak s az összehasonlító táblák egy részének 5 évről 3-ra apasztása, valamint némi részletezés (megye stb.) kihagyása folytán kissé karcsubb lett a könyv az eddigieknél, noha gazdagabb adathalmazt foglal magában, mint az eddigi évfolyamok. Különösen érdekesen gazdagítja a könyv tartalmát a Fogyasztás című új fejezet. Mint az előző mondja: Nem új adatgyűjtés eredményeit mutatják itt be, hanem a termésre és forgalomra vonatkozó adatok nyomán történt számításokat, a melyekre azonban a gyakorlati gazdasági kérdésekkel foglalkozóknak lépten nyomon szükségük van. Egyelőre csak néhány legfontosabb közszükségleti cikk fogyasztására vonatkozó számítások szerepelnek itt; később azonban a szükséghez és a lehetőséghez képest a fejezet újabb és újabb részletekkel fog bővülni. Új az is, hogy betűsoros tárgymutatóval van az évkönyv ellátva, mi használhatóságának előnyére van.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Vizes rétek.

Az összes vetett rétejem az idej szokatlanul nagy fakadó vizekben megfulladtak. Vizálló füvek gyanánt kaptam az összes magvakat, most azonban kiderült, hogy egy fűszál sincs benne, a mely a nagy vízfel részben is kiállotta volna.

Össze van az egész rét, minthogy a víz róla elapadt, repedezve, szikes vegyületénél fogva, cserepedve. Tisztelettel kérdem: mit tegyek ezekkel az alj földekkel, miféle fűmagvakkal szórjam be? Mert ezeket továbbra is réteknek kell meghagynom. Szives választ kér lapjuk egyik régi barátja: H. P.

Felelet. Hengerborona című kérdésre.

A Zehetmayer-féle hengerboronát használják jó sikerrel a vetés után és a növény tenyésztése közben. Vetés után akkor, ha a talaj megkérgeedett, a csira nem tud emiatt kibujni, csak senyved a kéreg alatt. Ilyen esetben a hengerborona fogai elaprózzák a kérget, de magát a csirázó növényt nem sértik meg.

Tenyészközben boronálás helyett a Zehetmayer-féle hengerborona alkalmazása szintén czélszerűnek bizonyult és pedig őszi kalászosoknál a kitavaszkodástól egész a bokrosodás végéig terjedő időközben, tavaszi kalászosoknál, mikor 3—4-dik levelükben vannak. Számtalan kísérlet igazolja, hogy a hengerborona növényt normális körülmények között nem tépett ki, csakis abban az esetben, ha a munka idején a talaj a keltetésnél nedvesebb, ragadós volt. Nagy előnye a hengerboronának az is hogy a vetést károsítólag nem takarja be.

A hengerborona alkalmazásának időpontját nem annyira a növények fejlettségi foka, mint inkább a talaj összetétele s annak nyirkossági állapota szabják meg. Munkája legmegfelelőbb, ha a talaj az ugynevezett megpirkadt állapotában van, vagyis kellően nyirkos, de nem ragadós. Kéregtöréskor a nyirkos kérget igen jól aprózza, de ha a kéreg száraz, vagy későn gondolkunk annak feltörésére s így nagyon megvastagszik, akkor nem képes a hengerborona elaprózni a kérget, hanem azt nagyobb darabokban a földre nyomja.

A hengerborona járatási irányára vonatkozólag többen a gazdák közül a sorok irányában történő járatást ajánlják, ismét mások a keresztiránybani járatás mellett foglalnak állást. Erre nézve különben a vetés sűrűsége, a talaj laza vagy kötött volta, nemkülönbön nyirkossági állapota gyakorolnak döntő befolyást. Legány.

Felelet. Rétkorona című kérdésre.

A rétek fogasolásához a merev keretekkel bíró boronák nem alkalmasak, mert ezek nem végeznek tökéletes munkát, mivel csak végigtánczolnak a rét felületén s nem alkalmazkodnak a talaj egyenetlenségeihez. Erre csak a láncboronák, az ugynevezett rétkorona képesek, a melyeknek egyes fogai láncszemek közé vannak foglalva. Egészen könnyű, homokos talajon és jól gondozott réteken és legelőkön kielégítő munkát végeznek a Howard-féle láncboronák. Kötöttebb talajon a Laacke-féle láncboronák végeznek kifogástalan munkát. Nehéz talaju, könnyen összetömődő és a természettől fogva soványabb rétek és legelők ápolásánál a késes boronák (skarifikátor) tesznek kitűnő szolgálatot.

Ha valamely rendszeresen gondozott réten a trágyázás daczára is apad a termés s a jó füvek kipusztulnak, a gyeplazulása mutatkozik, akkor a láncboronák és a réthasogatók munkáját az ugynevezett réttújítóval kell kiegészíteni.

Felelet. Vizes rétek című kérdésre.

(A felelet sürgős lévén, azonnal a kérdéssel egyidejűleg közöljük. Szerk.)

A »vizálló füvek« alatt nem értendő az, hogy a kikelt növény a magasabb — és hosszabb ideig tartó — vízréteget kiállja, hanem csak az, hogy a nedves területen is megmarad, sőt azt szereti. Ha a vízréteg oly magas, hogy az egész növényt beborítja, azaz hosszabb ideig víz alatt tartja, úgy hogy még a növény levelei sem érnek ki belőle: úgy a mezei növény belepusztul, azaz megfullad.

Ugy látszik, hogy a t. kérdéstevőnél is ezen eset állott elő. A rét följavítása most — a nyár elején — kissé kockázatos, mivel félő, hogy a kiszáradt, cserepes talajban a nyári szárazsággal együtt a most belévetett fűmagvak a szárazság miatt nem fognak sikerülni. Mindazonáltal, ha a talajban az altalajvíz nincs mélyen és a kikelt növénynek lejutó gyökerei kapnak annyi nedvességet, hogy a nyári száraz időszakot átvegetálják, úgy lehet remény arra, hogy a mostani vetésből szeptemberre sarjut lehet kaszálni és a megerősödött növények az őszi és tavaszi nedvességet kiállják és jövőre megfelelő termést adnak.

Jobb minőségű, azaz trágyaerős és üde talajon érdemes lesz mindenestre a rét följavításával megpróbálkozni, mert siker esetén a termésben kifejeződik a költségek.

Az eljárás a következő volna: a megcserepedett talajt ferdeszögbe állított és éles korongu tárcsásboronával kell keresztben-hosszában por-

hanyóra elmunkálni, hogy a fűmagot belévetni lehessen.

Ha tárcsásborona vagy rugós borona vagy extirpátor nem lenne, vagy más ilyen porhanyító eszköz nincs, úgy meghegyezett és megterhelt vasfogas is megfelelő lehet. A főczél az, hogy a talaj kiszáradt felszínét finomra elmunkáljuk, viszont az alsó talajból a nedvességet ki ne üzzük, tehát a szántást nem ajánlanám. Ezután tessék a területre kat. holdanként az alábbi fűmagkeveréket elvetni:

	kg.
1. korshere	1.2
2. szarvaskerep	0.5
3. sziki herék	2.0
4. réti ecsetpázsit	2.0
5. nádas csenkesz	6.5
6. vörös csenkesz	2.9
7. taraczkos tippán	1.2
8. sovány perje	1.5
9. olasz perje	3.7

Összesen: 21.5

A kézzel több részletben elszórt magvakat tessék túskeboronával bekeverni a talajba és — ha lehet — könnyű hengerrel megjárni, hogy hamarabb kicsirázzanak.

A felsorolt növények szeretik és állják a nedvességet és a jelzett viszonyok között megfelelőek lesznek. e. D. B.

Kisebb szakközlemények.

Kitűnő szijkenőcs készítésének módját ismerteti egy német szaklap, a »Ledertechnische Rundschau«. Miután ez minden szakértelem nélkül házilag is előállítható, röviden leírom készítésének mibenlétét. Szükséges hozzá 800 gr. faggyu, 4 gr. riczinusz-olaj, 16 gr. gumipor és 80 gr. borax finom poralakban. A fagygyut és a riczinusz olajat elegyítjük, feloldjuk és ehhez a forró masszához hozzáadjuk a gumiport és a boraxot. Az egészet pedig szüntelenül keverjük mindaddig, míg egészen ki nem hül. Ezt a kenőcsöt puha kefével felkenjük a szijra, még pedig annak mindkét oldalára. A nevezett szaklap igen elismerőleg nyilatkozik e kenőcsről. Érdemes volna kipróbálni. K. Zd.

A mészkénél készítése. A Tasmania (Ausztrália) földművelésügyi minisztériumának fenhatósága alá tartozó gyümölcsészeti albizottság gondos tanulmányozása útján a mészkénél töményoldatának előállítására a következő formulát ajánlja: 10 kg. tiszta mész és 20 kg. tiszta kén 100 liter vízre. Érdekes, hogy ugyanezt az arányt javasolta újabban a szicíliai Acirealeban fennálló zöldség- és gyümölcsstermesztési kísérleti állomás is. Ezt a töményoldatot azután a bizottság javaslata értelmében a gyümölcsfák téli permetezéséhez körülbelül 14%-os, a nyári permetezéshez 3½%-os és a zöldségfélék permetezéséhez körülbelül 5%-os oldatra kell hígítani.

HIREK.

A nemzeti áldozatkézség szobra. A múlt napokban irt már a fővárosi sajtó arról a hivatásában és céljában gazdag és áldásos akcióról, a melynek tárgya a jótékonyság páncéljával beborítani egy fából faragott hatalmas lovasszobrot. Ez a szobor a nemzeti áldozatkézség szobra lesz, a melynek pikkelyeit a jószág, a hála s a segítség vágya fogja a szobor fatestére reárakni.

Az akció lelkes végrehajtó-bizottsága hatalmas szervezési munkájával immár elkészült s örömmel értesít bennünket arról, hogy Ó. cs. és kir. Felsége apostoli királyunk legkegyelmesebben jóváhagyta az akciót s megengedte, hogy a nemes és áldásos mozgalom védőségét Augustza kir. főherczegnő és Károly István kir. főherczeg Ó. felségeik elfogadhasák s egyben az egész fenséges udvar támogassa, megbizván Károly István kir. főherczegét különösen azzal, hogy Ó. felsége nevében a szobron ily lemezt helyezzen el.

A fenségek védősége alatt gróf Tisza István m. kir. miniszterelnök, Csernoch János biboros herczegprimás és báró Hazai Samu m. kir. honvédelmi miniszter vállalta el az akció diszelnöki tisztét, míg egy nagybizottságnak és hölgybizottságnak s azok többtagu elnökségének megalakulása a végrehajtó-bizottság országos szervezési munkájával kapcsolatban most van folyamatban.

A szobor végrehajtó-bizottságának tagjai:

Kirchner Herman cs. és kir. altábornagy, a m. kir. Honvédelmi minisztérium hadsegélyző hivatalának vezetője és Lónyay Sándorné, az Augusztai gyorssegélyalap ügyvezető-igazgatója **elnöklete** alatt: gróf Wilczek Frigyesné, dr. Vrabély Ármánd m. kir. honvédelmi miniszteri osztálytanácsos, a hadsegélyző hivatal vezetője **alelnökök**, gróf Wilczek Frigyes nyug. főispán, a hadsegélyző népjóléti bizottság elnöke, Róna József a képzőművészek országos egyesületének elnöke, Szávózd Richárd földbirtokos, a hadsegélyző hivatal tagja, Basch Árpád festőművész, a képzőművészek országos egyesületének választmányi tagja, dr. Kovács István ügyvéd, a hadsegélyzőhivatal titkára, — **ügyvezető**: dr. Oroszy Géza ügyvéd, a hadsegélyző hivatal propaganda- és gyűjtőosztályának vezetője és dr. Kiszely Tibor jegyző.

Örömmel üdvözljük a hivatásában oly nemes akciót s bizalommal vagyunk aziránt, hogy az a magyar társadalom, amely odaadta aranyát vasért, sietve fogja a nevekkel ellátott pikkelyszerű lemezekkel beborítani, — a jótékony pánccéljával emlékké emelni azt a hatalmas szobrot, a melynek áldásos czélja: gyűjteni a szenvedőknek, az elesett hősök özvegyei és árvaiknak s a háboru rokkantjainak.

Ugy értesülünk, hogy a végrehajtó-bizottság abból kiindulva, hogy a nemes akcióban leendő résztvevő bárkinek is lehetővé tegye, a nevekkel ellátott lemezek árát 2 K-tól kezdődően állapította meg: a törvényhatóságok nagyobb adományai révén cizmereiket helyzetnek el a szoborra s készséggel vétetnek figyelembe a városoknak, testületeknek, társaságoknak és egyes családoknak is ugyancsak czimmerrel vagy nagyobb szerű lemezeken leendő megörökítés iránti óhajai is. A bizottság ezenkívül még egy a nemzeti muzeumban elhelyezendő s elsőrendű művészek által tervezett és készített pergamentemlékkönyvben is megörökíti mindazok neveit, akiknek pikkelyes lemezei hazafias áldozatot képviselnek. Az akcióban résztvevők még hivatalos emléklapot is kapnak, valamint egy igen izléses kivitelű külső jelvényvel is dokumentálni fogják az áldásos és történelmi emlékezésű akcióban történt részvételüket.

A végrehajtó-bizottság úgy kontemplálja, hogy tekintettel a szobor ünnepélyes felavatására, a pikkelyes lemezek elárúsítását f. évi július hó 20-án lezárja.

A bizottság helyiségei a parlamentben vannak, a hol »A nemzeti áldozatkészség szobrának végrehajtó bizottsága« készséggel ad minden érdeklődőnek felvilágosítást. Ugyanide küldendők mindennemű pénzdokumentumok.

Szövetkezeti napok Budapesten. Csütörtökön, e hónap 27-én és másnap három fontos szövetkezeti gyűlés volt Budapesten. A szövetkezeti napok programját a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége rendes évi közgyűlése nyitja meg csütörtökön, e hónap 27-én délután 4 órakor a vármegyeház tanácsstermében. Ugyanitt volt 5 órakor a hitelszövetkezetek kongresszusa is, másnap, pénteken délelőtt 10 órakor pedig az Országos Központi Hitelszövetkezet közgyűlése. A szövetkezeti napokra ezuttal is nagy számmal érkeztek a fővárosba a falusi szövetkezetek vezetői. Hogy a vidéki vezetők felutazása megkönnyíthessék, kedvezményes vasúti utazásra szóló igazolványokat kaptak.

Előleg a jövő évi termésre. A hivatalos lap rendeletet közöl a jövőbeli mezőgazdasági termésből várt egyes terményekre előleg nyújtásáról.

A rendelet így hangzik:

A m. kir. postatakarékpénztárnál jelentkező és

ez utóbbi által erre kijelölt pénztintézetek — ideértve a hitelszövetkezeteket is — a m. kir. postatakarékpénztár által részükre evégből nyújtandó hitel erejéig a termelőknek az 1915. évi termésből várható buza- rozs-, árpa- zab- és repceterményeire előleget adhatnak a következő feltételek mellett: előleget csak a várható termésnek a termelő gazdasági és háztartási szükségletet meghaladó része erejéig és csak bezárólag 1915. évi július hó 25-ik napjáig lehet adni; az előleg buzánál métermázsánként husz koronát, rozsnál, árpánál, zabnál és repcénél métermázsánként tizenöt koronát meg nem haladhat; az előleg fedezetül négy hónaponál nem hosszabb lejáratu, postatakarékpénztárhoz telepített váltót kell adni és a váltó után jutalék és költség felszámítása nélkül az Osztrák-Magyar Bank váltóleszámitolási kamatlábat legfeljebb másfél százalékkal meghaladó kamatot lehet számítani; a termelő a termésből várt azt a terménymennyiséget, a melyre előleget nyújtó pénztintézetnek a meghatározott minta szerint kiállított kötlevelel eladásra lekötö a termények átvételének idejére nézve hatóságilag megállapítandó legmagasabb árban: a terményeknek eladásra lekötése csak úgy érvényes, ha a váltót a postatakarékpénztár az előleget nyújtó pénztintézetnek leszámitolja; a termelő az ügylettől az előleg egyidejű visszafizetésével elállhat. A váltónak megtörtént leszámitolásáról az előleget nyújtó pénztintézet a termelőt haladéktalanul értesíteni köteles. A termelő a jövőbeli terméséből várható azt a terménymennyiséget, a mely a kapott előleg fejében le van kötve, másnak el nem idegenítheti, azon másnak jogot nem engedhet, sem azzal egyébként nem rendelkezhetik. Az előlegnek a termelő kezéhez ki fizetése és a terményeknek ez alapon eladásra lekötése a hitelezőkkel és az ingatlan árverési vevőjével szemben is hatályos.

A minisztérium gondoskodik arról, hogy azok a termények, a melyeket a pénztintézet megvett, a közszükséglet czéljára átvétessenek. A pénztintézet evégből köteles a termény megőrzéséről gondoskodni és azt a minisztérium rendelkezése értelmében a kijelölendő hatóságnak vagy személynek (czégnak) az átvétel idejére nézve hatóságilag megállapított legmagasabb áron átengedni. Az átvételi ár kifizetése a postatakarékpénztár útján történik, a mely az előleg fedezetül adott váltó kiegyenlítéséig az erre szükséges összeget a váltókötelezett javára az Osztrák-Magyar Bank váltóleszámitolási kamatlába mellett folyószámlán kezeli. Erre az összegre a váltóhitelező sérelmére harmadik személy jogot nem szerezhet.

Az a termelő, a ki az előlegezéssel lekötött termények betakarításáról, beszedéséről és megőrzéséről a rendes gazdálkodásnak megfelelően nem gondoskodik, vagy az említett terményeket a jelen rendelet ellenére elidegeníti, azokon másnak jogot enged, vagy azokkal a jelen rendelet ellenére egyébként rendelkezik, a mennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik az 1912. LXIII. t.-cz. 15. §-ának második bekezdésében megjelölt közigazgatási hatóság által az 1914. L. t.-cz. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországra nem terjed ki.

Gazdák tanácskozása. A Pozsonyvármegyei Gazdasági Egyesület tavaszi rendes közgyűlését Bartal Aurél főispán kormánybiztos elnöklésével tartotta meg. Elhatározta az egyesület, hogy a vármegye területén összeírja a motorikus gépek hajtásához szükséges benzinmennyiséget és az eredmény alapján a földmivelésügyi miniszter utján igyekeznek az egész készletet, vagy legalább annak egy részét a hadügyi vezetőségtől a gazdák részére megszerezni. Helyeslően vették tudomásul, hogy az elnökség a földmivelésügyi miniszterhez felírt a Morva völgyén nagy mennyiségben termelt káposzta és egyéb zöldségfajta földolgozására és konzervkészítésre alkalmas gyártelep létesítése ügyében Horváth Jenő ügyvezető-titkár bemutatta az egyesület mult évi működéséről szóló jelentését. Az egyesület közbenjárásával a gazdák 1000 vasúti kocsiakománnyal gabonát adtak át a hadügyi vezetőségnek, ezzel szemben kieszközölte az egyesület, hogy a kisczárák részére 20 waggon korpa engedtesse át. Célravezető in-

tézkedéseket tett az egyesület a szeszburgonya köztermelésének előmozdítására.

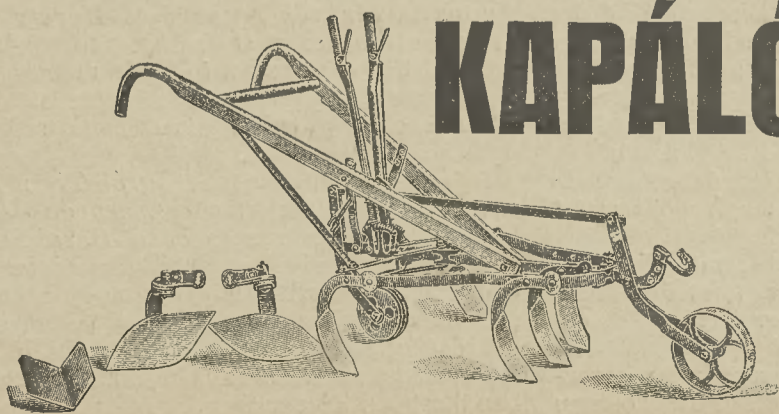
A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya ugyanis mint Hevesvármegye mezőgazdasági bizottsága folyó hó 31-én (hétfőn) délelőtt 10 órakor Gyöngyösön az Egyesület helyiségében (Hanisz Imre-tér, Lubi-ház I. emelet) ülést tart, melyre a választmány t. tagjai meghívotnak. Targysorozat: Egyesületi és mezőgazdasági bizottsági folyó ügyek.

A gazdák a külföldi birtokosokhoz. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület lelkeshangu fölhívást intézett mindama nagyobb földbirtokosokhoz, a kik nem magyar állampolgárok és állandóan külföldön tartózkodnak, hogy mint a magyar föld egy dusan termő részének tulajdonosai és haszonélvezői, vegyék ki részüket a második magyar hadikölcsön jegyzéséből s támogassák ilymódon anyagi erejükhöz mérten azt a hősi és nehéz küzdelmet, melyet a magyar földért, a hazai föld szabadságáért vív a nemzet. A magyar föld vitézül küzdő fiait a magyar föld minden gyümölcsének hiven kell támogatnia, mert a mi ebből a véráztatta földből van, az ezért a földért is van, mint ezt egy évezred történetének, a hazafias áldozatkészségnek megannyi tündöklő példája igazolja. S mivel a magyar gazdát, még ha nem is él, fárad, küzd itt körünkben, láthatatlan kapcsok, elszakíthatatlan gyökérszálak kell hogy fűzzék a magyar földhöz. Teljes bizalommal elvárhatja a nemzet idegen földesurainktól, hogy nemcsak a jogok, hanem a kötelességletjesítés terén is egyenlők lesznek a magyar gazdaosztály többi tagjaival, a kik a hatalmas uradalmak tulajdonosaitól le az apró barázdák dolgos megművelőikig, egyaránt elüljár a hazafias áldozatkészségben.

A vetőmagpiacról. Más évekhez viszonyítva a magüzlet még mindig élénknek mondható, muhar, köles, pohánka és biborheremag iránt élénk az érdeklődés. Kölesből a piacra kerülő tételek azonnal vevőre találnak. Irányzata szilárd. Muharmagból a kínálat jó minőségű áruban mindinkább gyéres lesz. Nyersárúért az árak 100 kg.-ként koronákban a következők: Lenmag 60—62, köles 68—70, muharmag 72—74, biborhere 80—82.

Bő szüret ígérkezik. Bihar vármegyében a kedvező meleg időjárás következtében a szőlő oly bőséges termést ígér, a minőre a szőlőbirtokosok már évtizedek óta nem emlékeznek. A szőlő javában virágzik és ha valami elemi csapás nem következik be, az eddig beérkezett jelentések szerint a szőlő az idén egy évtized rossz terméséért fogja a gazdákat kártalanítani. A gyümölcsfák is szép eredménnyel biztatnak. Már elvirágoztak, még pedig kedvező, tiszta meleg időben és már mutatkozik is rajtuk az apró zöld gyümölcs, mely a szőlőhöz hasonlóan dus szüretet ígér.

A malátakészletek bejelentése és requirálása. A hivatalos lap legutóbbi száma két rendeletet közöl a malátakészletek bejelentése és hadicézlokra leendő igénybevétele tárgyában. E rendelet szerint minden malátagyár és sörgyár, mely saját, vagy idegen helyiségben malátát készletben vagy más részére őrizetben tart, köteles ezeket a készleteket legkésőbb 1915. évi június hó 5-ik napjáig bezárólag a május hó 23-ik napján volt állapot szerint a hatóságnak bejelenteni. Azokat a malátakészleteket, melyek 1915. évi május hó 23-ik napján fuvarozás alatt állanak, a czimzett köteles és pedig a rendeltetési helyre érkezésük után haladéktalanul bejelenteni. A honvédelmi miniszter a malátagyáraknak és sörgyáraknak a kormány rendelete értelmében bejelentendő 1915.

KAPÁLÓGÉPEK, LÓGEREBLYÉK, SZALMAKAZALOZÓK, marokrakó aratógépek és fűkaszálók

gabonaaratásra is alkalmasan legolcsóbban és legjobb minőségben kaphatók:

DÉNES B. BETÉTI TÁRSASÁG, BUDAPEST,
VI. kerület, Vilmos császár-ut 61/g. szám alatt.

Képviselek kerestetnek.

Árlap és árajánlat ingyen és bérmentve.

